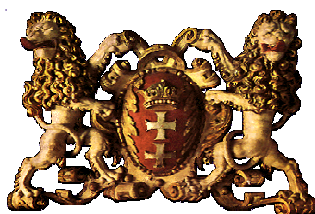

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Gdańsku

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gdańsku
za rok 2011**

GDAŃSK 2012

Spis treści

I	INFORMACJE OGÓLNE	6
I.1	ZMIANY W FUNKCJONOWANIU MOPS I SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2011 R.....	6
	Informacje ogólne	6
	Przygotowanie do realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej	6
	Zmiany organizacyjne w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i ośrodkach adopcyjno - opiekuńczych	7
	Przejęcie nowych zadań.....	7
I.2	STRUKTURA I STAN ZATRUDNIENIA –	8
I.3	FINANSOWANIE ZADAŃ.....	8
I.4	CHARAKTERYSTYKA KLIENTÓW MOPS W GDAŃSKU	10
	Ogólna liczba klientów	10
	Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej	11
	Okres przebywania i korzystania z pomocy społecznej	12
	Klienci Centrów Pracy Socjalnej stan na dzień 31.XII.2011 r.	12
	Powody odejścia klientów z systemu pomocy społecznej.....	13
II	POMOC ŚRODOWISKOWA W CENTRACH PRACY SOCJALNEJ	13
II.1	PRACA SOCJALNA, KONTRAKT SOCJALNY, KONFERENCJA GRUPY RODZINNEJ	13
II.2	POMOC FINANSOWA DLA OSÓB I RODZIN	13
II.3	POMOC NIEFINANSOWA DLA OSÓB I RODZIN.....	14
II.4	PORADNICTWO REZALIZOWANE W CENTRACH PRACY SOCJALNEJ	15
II.5	DZIAŁANIA ORGANIZATORÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	16
III	WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA	17
III.1	RODZINY ZASTĘPCZE, ZAWODOWE RODZINY ZASTĘPCZE	17
III.2	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE.....	18
III.3	POROZUMIENIA ZAWARTE Z POWIATAMI.....	20
III.4	OŚRODKI ADOPCYJNO – OPIEKUŃCZE	20

III.5	USAMODZIELNIANIE WYCHOWANKÓW	20
III.6	PORADNICTWO REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ	21
III.7	PROGRAMY PROFILAKTYCZNE	21
III.8	KARTA DUŻEJ RODZINY	21
III.9	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE.....	21
III.10	WYPOCZYNEK LETNI DLA DZIECI	22
III.11	DOŻYWIANIE	23
III.12	POMOC MIESZKANIOWA	23
IV	ŚWIADCZENIA RODZINNE	24
V	USŁUGI DLA SENIORÓW	25
V.1	USŁUGI OPIEKUŃCZE.....	25
V.2	PLACÓWKI WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO	25
V.3	INSTYTUCJONALNE FORMY WSPARCIA	26
V.4	USŁUGI ŚWIADCZONE NA RZECZ ŚRODOWISKA	27
V.5	PORADNICTWO DLA SENIORÓW	27
V.6	WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA Z PODMIOTAMI NIEPUBLICZNYMI	27
VI	USŁUGI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	28
VI.1	PLACÓWKI WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	28
VI.2	DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON	28
VI.3	REHABILITACJA ZAWODOWA.....	29
VI.4	WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ	29
VI.5	GRANTY UDZIELANE Z BUDŻETU MIASTA GDAŃSKA	30
VI.6	USŁUGI ŚWIADCZONE NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO	30
VI.7	PORADNICTWO CENTRUM INFORMACJI I WSPARCIA	30
VII	POMOC UDZIELANA OSOBOM BEZDOMNYM	31
VII.1	GŁÓWNE METODY PRACY	31
VII.2	ZAPEWNIENIE SCHRONIEŃ DLA BEZDOMNYCH OSÓB	31

VII.3	PORADNICTWO DLA OSÓB BEZDOMNYCH	32
VII.4	DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO	32
VIII	POMOC CUDZOZIEMCOM, UCHODźCOM	32
IX	AKTYWIZACJA ZAWODOWA I REINTEGRACJA SPOŁECZNA.....	32
IX.1	PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE.....	32
IX.2	CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	33
IX.3	CENTRUM TRENINGU UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH	33
IX.4	GDAŃSKI PROGRAM „MISJA PRZECIWKO EKSMISJI”	33
X	DZIAŁALNOŚĆ ROZWOJOWA OŚRODKA	34
X.1	ZAMÓWIENIA PUBLICZNE I ZADANIA ZLECANE	34
	Współpraca z podmiotami niepublicznymi w ramach zlecenia zadań w 2011 roku.....	34
	Umowy z podmiotami niepublicznymi.....	35
	Zamówienia publiczne	35
X.2	EKONOMIA SPOŁECZNA I WSPÓŁPRACA Z NGO, OSIEDLE „SITOWIE”	35
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej.....	35
	Realizacja projektu „Osiedle Sitowie”	35
X.3	WOLONTARIAT.....	36
X.4	WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA	36
	Cele współpracy	36
	Partnerzy	36
X.5	PROJEKTY	37
	Współfinansowane ze środków krajowych.....	37
	Projekty inne	38
X.6	ROZWÓJ KADR OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	39
	Rekrutacja i służba przygotowawcza, ocena pracownicza.....	39
	Szkolenia pracowników.....	39
	Doradztwo metodyczne	39

Struktura wykształcenia pracowników MOPS	40
X.7 STANDARYZACJA USŁUG	40
X.8 ANALIZY SOCJOLOGICZNE	40
XI DZIAŁANIA W CELU POPRAWY WARUNKÓW PRACY W MOPS.....	41
XI.1 REMONTY PRZEPROWADZONE W 2011 r.:.....	41
XI.2 INWESTYCJE REALIZOWANE W 2011 r.:.....	41
XII DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA I AUDYTOWA	42
XII.1 KONTROLE.....	42
Kontrole zewnętrzne merytoryczno - finansowe.....	42
Kontrole wewnętrzne merytoryczno – finansowe.....	42
XII.2 AUDYTY WEWNĘTRZNE	42
XII.3 SKARGI I WNIOSKI, INTERWENCJE	43
XIII PROMOCJA OŚRODKA, WYRÓŻNIENIA, NAGRODY	43
XIII.1 DZIAŁANIA PROMOCYJNE I INFORMACYJNE OŚRODKA.....	43
XIII.2 WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI.....	44
XIII.3 KONFERENCJE	45
XIII.4 WYRÓŻNIENIA	45
XIV POTRZEBY OŚRODKA.....	45
XV GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ OŚRODKA NA 2012 ROK.....	46

I INFORMACJE OGÓLNE

I.1 ZMIANY W FUNKCJONOWANIU MOPS I SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2011 R.

Informacje ogólne

W roku 2011 została zaprojektowana i przeprowadzona w oparciu o zasady rozwoju nowoczesnej pomocy społecznej reorganizacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku. Założeniem zmian było:

- zwiększenie rangi Filii poprzez nadanie im statusu bardziej samodzielnych Centrów Pracy Socjalnej oraz usytuowanie ich w bezpośredniej podległości Dyrektorowi MOPS,
- ułatwienie dostępu klientom do pracowników socjalnych poprzez zmniejszenie rejonów działania 5 Filii i opracowanie nowej rejonizacji dla 8 Centrów Pracy Socjalnej (mapka rejonizacji w załączniku),
- wzmocnienie i wyposażenie w narzędzia pracy pracowników socjalnych poprzez rozwój nowych metod i technik pracy,
- rozwiązywanie problemów i praca w zespołach multidyscyplinarnych wykorzystujących wiedzę i doświadczenie specjalistów z różnych dyscyplin,
- ograniczenie procedur administracyjnych.

W tym celu dokonano spłaszczenia struktury organizacyjnej poprzez zlikwidowanie wielozadaniowych wydziałów na rzecz grupowania zadań tematycznych oraz usystematyzowania trzech głównych grup zadań MOPS, za które odpowiadają Zastępcy Dyrektora tj.:

- Rozwój systemu pomocy społecznej oraz ekonomizacja zadań pomocy społecznej,
- Zadania na rzecz dziecka i rodziny,
- Zadania na rzecz niepełnosprawnych, seniorów, bezdomnych.

Przygotowanie do realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej

W związku z trwającymi przygotowaniem do wprowadzenia ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w ramach przeprowadzonej reorganizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wyodrębniono komórki zajmujące się różnymi formami pomocy rodzinie i utworzono Centrum Wspierania Rodziny, którym kieruje Z-ca Dyrektora ds. Rodziny i Dziecka. Przy tworzeniu Centrum Wspierania Rodziny uwzględniono:

- zapisy nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokonano zmiany zadań i nazwy dotychczasowego Wydziału Pomocy Dziecku i Rodzinie na Dział Pieczy Zastępczej, co identyfikuje się z zadaniami określonymi w nowej ustawie. Dział realizuje zarówno zadania w stosunku do rodziny naturalnej przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu, jak również dotyczące pieczy zastępczej (rodzinne i instytucjonalne formy wsparcia dla rodziny naturalnej). Zadania te, jak również zadania zespołów ds. rodzin w Centrach Pracy Socjalnej pozostają w kompetencji jednego z-cy dyrektora. Umożliwia to kompleksowe wsparcie rodziny – początkowo poprzez działania na rzecz rodziny, a jeśli to nie przyniesie oczekiwanych efektów – poprzez zapewnienie dziecku opieki i wychowania w zastępczych formach pieczy.

- włączenie świadczeń rodzinnych i pomocy mieszkaniowej jako form wspierania rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. W Centrum Wspierania Rodziny funkcjonuje Dział Pomocy Mieszkaniowej i Dział Świadczeń Rodzinnych.
- realizację innych działań na rzecz rodziny: dożywiania, stypendiów, wypoczynku letniego.

Zmiany organizacyjne w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i ośrodkach adopcyjno - opiekuńczych

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymusiła zaplanowanie i przeprowadzenie w roku 2011 zmian organizacyjnych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i ośrodku adopcyjno – opiekuńczym, które były konieczne do prawidłowej realizacji zadań:

- zgodnie z ww. Ustawą i Uchwałą Rady Miasta Gdańska publiczny ośrodek adopcyjno – opiekuńczy uległ likwidacji z dniem wejścia w życie ww. Ustawy, tj. 01 stycznia 2012 r.;
- na podstawie Uchwały Rady Miasta Gdańska i zgodnie z ww. Ustawą zlikwidowano publiczne placówki wsparcia dziennego, tj.: Ognisko Wychowawcze Nr 1 i Ognisko Wychowawcze Nr 3. W drodze ogłoszenia i rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert zadania powierzono organizacjom pozarządowym mającym doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną;
- na podstawie Uchwały Rady Miasta Gdańska i zgodnie z ww. Ustawą połączono Młodzieżowy Ośrodek Readaptacji Społecznej w Gdańsku i Gdańskie Domy dla Dzieci – placówki socjalizacyjnej w Gdańsku. W związku z przekształceniem, MORS stał się szóstym domkiem prowadzonym przez Gdańskie Domy dla Dzieci;
- Z uwagi na zapisy ustawy, która wskazuje iż całodobowa placówka opiekuńczo – wychowawcza nie może łączyć zadań wsparcia dziennego, dokonano przekształcenia w Pogotowiu Opiekuńczym, placówce całodobowej, w której funkcjonowała również grupa wsparcia dziennego. Przekształcenie Pogotowia Opiekuńczego polegało na pozostawieniu wyłącznie jednej funkcji , interwencyjnej.

Przejęcie nowych zadań

a) Dodatki mieszkaniowe, obniżki dochodowe

Z dniem 1 maja 2011 roku przejęto i zorganizowano w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej nowe zadania z zakresu pomocy mieszkaniowej. Zadania te realizowane są przez MOPS w zakresie:

- przyznawania dodatków mieszkaniowych;
- przygotowania diagnozy i współpracy przy tworzeniu Gdańskiego Programu Ochrony dla Osób Zagrożonych Eksmisją;
- przyjmowania wniosków oraz weryfikacji pod względem dochodowym sytuacji osób ubiegających się o ulgę w opłatach czynszowych (dalsza realizacja zadania przez Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych).

Szczegółowa realizacja zadania opisana w pkt. III.12.

b) Stypendia i zasiłki szkolne

Zadanie dotyczące zasiłków i stypendiów szkolnych zostało przekazane do Ośrodka w roku szkolnym 2010/2011 i realizowane było początkowo od strony merytorycznej bez wypłacania przyznanych

świadczeń - przygotowane listy wypłat przekazywane były do Wydziału Edukacji UMG do realizacji przez placówki oświatowe. Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadanie od dn. 13.06.2011 r., natomiast dopiero z dn. 30.09.2011 r. plan finansowy przeniesiony został do Ośrodka (Dział 854 Rozdział 85415 § 3240 i § 3260). Pierwsze wypłaty dla szkół w MOPS Gdańsk realizowane były od listopada 2011 r.

I.2 STRUKTURA I STAN ZATRUDNIENIA –

Nowa organizacja zadań Ośrodka nie zwiększyła zatrudnienia. Dała szansę pracownikom na zmianę stanowiska pracy bądź zmianę komórki organizacyjnej. Nie dokonywano naborów zewnętrznych i nie zatrudniano dodatkowej kadry. Zwiększone potrzeby na pracowników terenowych i specjalistów zaspokojono poprzez przemieszczenie pracowników z innych komórek podlegających reorganizacji. W nowopowstałych Centrach Pracy Socjalnej zwiększono zatrudnienie o 42 etaty kosztem komórek administracyjnych.

W wyniku reorganizacji placówek opiekuńczo – wychowawczych od 1 stycznia 2012 roku w publicznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych zatrudnienie zmniejszyło się o 62,65 etatów.

Stan zatrudnienia w MOPS na dzień 31 grudnia 2011 r.:

- liczba etatów: 521,325
- liczba osób zatrudnionych: 532 , w tym: - pracowników socjalnych: 245,
- umowy na zastępstwo – 18

W ramach realizacji projektów współfinansowanych z Unii Europejskiej posiadano:

- a) projekt „Systematycznie do celu” – 15 etatów,
- b) projekt „Mamo, Ty też możesz”- 2 etaty.

We współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gdańsku zorganizowano na terenie MOPS:

- staże dla 18 osób,
- prace interwencyjne dla 14 osób.

Tabela Stan zatrudnienia ogółem na dzień 31 grudnia w latach:

Rok	Liczba etatów	Liczba osób zatrudnionych
2010*	499	511
2011**	521,325	532

Źródło:

*sprawozdanie z działalności MOPS za 2010 r.,

** dokumentacja MOPS

Zwiększenie ilości etatów w MOPS w roku 2011 wynika z przejęcia realizacji zadań wraz z pracownikami z Wydziału Spraw Społecznych i Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych dotyczących dodatków i ulg mieszkaniowych.

I.3 FINANSOWANIE ZADAŃ

Budżet pomocy społecznej w 2011 r. wynosił 193.185.277 zł, co stanowi 7,6% w ogólnym budżecie Miasta Gdańska.

Wydatki na pomoc społeczną w 2011 roku wzrosły o 25 868 972 zł tj. o 15,5%, w tym m.in. z tytułu:

1) przejęcia nowych zadań dot. wypłaty dodatków mieszkaniowych i stypendiów szkolnych (w ub.r. w planie WSS i WE)	10 726 023
2) zwiększenia wydatków na zasiłki celowe, okresowe i stałe	1 324 559
3) zwiększenia wydatków na placówki op-wych (likwidacja dwóch placówek wsparcia dziennego i reorganizacja dwóch spowodowały wzrost kosztów zw. z odprawami; zwiększono dotację na 1 dziecko w placówkach niepublicznych; uruchomiono placówkę dla 14 dzieci)	1 892 817
4) zwiększenia wydatków na domy pomocy społecznej (regulacja wynagrodzeń, zakup sprzętu dla osób somatycznie chorych m.in. podnośniki, materace przeciwoodleżynowe, wzrost o ok. 200 zł kosztu utrzymania 1 miejsca w DPS-ach prowadzonych przez podmioty niepubliczne)	1 780 697
5) zwiększenia wydatków na ośrodki wsparcia (regulacja wynagrodzeń, wzrost o ok. 80 zł kosztu utrzymania na 1 miejsce w ośrodkach wsparcia prowadzonych przez podmioty niepubliczne)	479 376
6) zwiększenia wydatków na rodziny zastępcze (898 tys. zł), ośrodki adopcyjne (116 tys. zł), mieszkania chronione i ośrodek interwencji kryzysowej (194 tys. zł), usługi opiekuńcze (34 tys. zł)	1 241 862
7) zwiększenia wydatków na Ośrodku (inwestycje i remonty, wymiana sprzętu komputerowego, regulacja wynagrodzeń o 100 zł)	2 515 635
8) Zwiększenia wydatków na; realizację programu osłonowego (174 tys. zł), na zabezpieczenie schronień dla bezdomnych (445 tys. zł); rozwój GSS (130 tys. zł)	1 830 903
9) zwiększenia wydatków na projekty (środki UE)	1 813 795

Tabela Koszty funkcjonowania pomocy społecznej w 2011 roku w podziale na zadania, w porównaniu do 2010 r.:

Treść	Rok	Wydatki na zadania z zakresu pomocy społecznej (bez wydatków na zadania realizowane ze środków GPRPA)			
	% wzrostu 2011r do 2010 r.	MOPS	Rodzinne Domy Dziecka + placówki w nadzorze MOPS	Dotacje na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i dla jst w planie WPS UM	Ogółem
Zadania własne gminy (GWB)	2011 rok	65 420 120	371 2 217	12 490 509	80 128 000
	2010 rok	48 343 663	1 882 709	9 422 212	59 648 584
	<i>Dynamika w %</i>	<i>135,32</i>	<i>117,78</i>	<i>132,56</i>	<i>134,33</i>
Zadania zlecone i powierzone gminie (GZB; GPB)	2011 rok	68 066 211	762 145	2 408 940	70 620 913
	2010 rok	66 721 489	202 593	2 077 803	69 001 885
	<i>Dynamika w %</i>	<i>102,02</i>	<i>71,95</i>	<i>115,94</i>	<i>102,35</i>
Zad.własne powiatu (PSB)	2011 rok	11 249 278	732 20 874	10 037 236	42 161 245
	2010 rok	10 664 047	19 176 564	8 553 015	38 393 626
	<i>Dynamika w %</i>	<i>105,49</i>	<i>108,86</i>	<i>117,35</i>	<i>109,81</i>

Zadania administracji rządowej ((PXB+PRB))	2011 rok	124 419	933	144	5 767	275 119
	2010 rok	86 000		186 210	-	272 210
	<i>Dynamika w %</i>	<i>144,67</i>	<i>77,83</i>			<i>101,07</i>
RAZEM w tym:		144 860 029	797	23 382	24 942 452	193 185 277
- wydatki inwestycyjne	2011 rok	830 124	668	115	53 828	999 620
- zadania dofinansowane ze środków UE		4 480 051	010	105	635 700	5 220 761
RAZEM w tym:		125 815 199	076	21 448	20 053 030	167 316 305
- wydatki inwestycyjne	2010 rok	173 601	291	205	-	378 892
- zadania dofinansowane ze środków UE		3 336 910	056	70	-	3 406 966
<i>Wzrost wydatków w 2011r. w odniesieniu do roku 2010</i>		<i>115,14</i>		<i>109,02</i>	<i>124,38</i>	<i>115,46</i>

Źródło: dokumentacja MOPS

CHARAKTERYSTYKA KLIENTÓW MOPS W GDAŃSKU

Ogólna liczba klientów

Rodziny (źródło: MPiPS za 2011 r.)

- liczba rodzin ogółem – **10 602** w tym:
  - liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia – 8 995
  - liczba rodzin, z którymi prowadzono wyłącznie pracę socjalną – 1 607

Osoby

Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia – 11 416

Klienci Centrów Pracy Socjalnej

Na podstawie dokumentacji rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawiono procentowe zestawienie klientów MOPS na terenie poszczególnych CPS – ów uwzględniające strukturę rodzin.

Tabela Struktura klientów CPS

Komórka	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Liczba dzieci (do ukończenia 18 r. ż.)
CPS 1	1023 (12,2%)	1789 (12,1%)	526 (11,5%)	714 (12,1%)	539 (12,4%)
CPS 2	1004 (11,9%)	1688 (11,4%)	544 (11,9%)	647 (11%)	497 (11,5%)
CPS 3	1089 (12,9%)	2217 (15%)	569 (12,4%)	909 (15,5%)	739 (17,06%)
CPS 4	1039 (12,3%)	1542 (10,4%)	488 (10,6%)	757 (12,9%)	297 (6,9%)

CPS 5	626 (7,4%)	1168 (7,9%)	430 (9,4%)	393 (6,7%)	345 (7,9%)
CPS 6	1354 (16,1%)	2317 (15,6%)	739 (16,1%)	925 (15,7%)	653 (15,1%)
CPS 7	1151 (13,7%)	2072 (14%)	652 (14,2%)	798 (13,6%)	628 (14,5%)
CPS 8	1131 (13,4%)	2010 (13,6%)	641 (14%)	737 (12,5%)	632 (14,6%)
Ogółem:	8 417 (100%)	14 803 (100%)	4 589 (100%)	5 880 (100%)	4 330 (100%)

Źródło: dokumentacja Centrów Pracy Socjalnej

Najwięcej rodzin odnotowano na terenie CPS 6 (16,1%), w których występuje jednocześnie największa liczba osób w rodzinach (15,65%) oraz mężczyzn (16,1%). Największy procent dzieci do ukończenia 18 r. ż. występuje w CPS 3 (17,06%). Podobne najwyższe wartości w CPS 6 i CPS 3 charakteryzuje grupa kobiet - powyżej 15% w stosunku do wszystkich kobiet poszczególnych Centrów Pracy Socjalnej.

Klienci Działu ds. Osób Bezdomnych

Tabela Klienci DOB korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 – 2011 r.

Struktura i liczba rodzin	2010	2011
Liczba rodzin	893	813
Liczba osób w rodzinach	996	914
Liczba mężczyzn	747	693
Liczba kobiet	143	124
Liczba dzieci do ukończenia 18 r. ż.	93	97
Liczba osób objętych pomocą po raz pierwszy	318	232

(źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych)

Dzięki procesowi usamodzielniania w 2011 roku zmniejszyła się liczba osób bezdomnych korzystających z systemu pomocy społecznej. Największy spadek dotyczył mężczyzn – o 54 osoby.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Tabela: Powody trudnej sytuacji klientów pomocy społecznej w roku 2011

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin	
	2010 r.	2011 r.
Ubóstwo	5 957	5 918
Niepełnosprawność	4 192	4 391
Długotrwała lub ciężka choroba	3 012	2 990
Bezrobocie	2 495	2 359
Bezradność w sprawach opiekunczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego -ogółem	1 836	1 912

(źródło: MPiPS za 2010r. i 2011 r.)

Najczęstszym powodem korzystania klientów z pomocy społecznej w 2011 roku było ubóstwo i niepełnosprawność.

Okres przebywania i korzystania z pomocy społecznej

Klienci Centrów Pracy Socjalnej stan na dzień 31.XII.2011 r.

(źródło: dokumentacja CPS 1,2,3,4,5,6,7,8)

Tabela: Okresy korzystania z pomocy społecznej w Centrach Pracy Socjalnej w 2011 r.

OKRES KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	Liczba klientów	Udział w %
do 6 miesięcy	1 067	12,7
od 6 miesięcy do 1 roku	10 017	12,1
od 1 roku do 2 lat	1 407	16,7
powyżej 2 lat	4 926	58,5
OGÓŁEM	17 417	100,0

Ponad połowa klientów CPS pobiera świadczenia dłużej niż 2 lata. Półroczne i roczne okresy dotyczą procentowo zbliżonej grupy klientów (od 12,1% do 12,7%), natomiast nieco większą (blisko 17%) odnotowano wśród tych, którzy korzystali z pomocy w ciągu 2 lat.

Osoby bezdomne

(źródło: dokumentacja Działu ds. Bezdomnych)

Tabela: Okresy korzystania z pomocy w formie schronienia dla bezdomnych w 2011 r.

OKRES KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	Liczba klientów	Udział w %
pobyt krótszy niż 1 miesiąc, w tym nie korzystają z pomocy w postaci schronienia	146	16,0
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	119	13,0
od 3 miesięcy do 12 miesięcy	338	37,0
od 1 roku do 3 lat	192	21,0
powyżej 3 lat	119	13,0
OGÓŁEM	914	100,0

Największy procent (37%) stanowią bezdomni przebywający w systemie pomocy społecznej do 1 roku. Jest to grupa osób w stosunku do której prowadzona jest intensywna praca socjalna w kierunku wyjścia z bezdomności. Klienci z 3 – letnim okresem wspierania stanowią 21% w stosunku do ogółu bezdomnych zarejestrowanych w Ośrodku w 2011 r.

Powody odejścia klientów z systemu pomocy społecznej

Tabela Powody opuszczenia systemu pomocy społecznej przez klientów CPS i DOB

Powód odejścia	Liczba klientów Centrów Pracy Socjalnej		Liczba klientów Działu ds. Osób Bezdomnych	
	2010	2011	2010	2011
Klient przestał kwalifikować się do pomocy	221 (15,4%)	188 (16,5%)	10 (2,9%)	9 (2,8%)
Klient nie wyraża zgody na współpracę	395 (27,6%)	288 (25,2%)	188 (55,5%)	172 (52,9%)
Usamodzielnienia klienta	306 (21,3%)	318 (27,8%)	56 (16,5%)	62 (19,07%)
Zgon klienta	325 (22,7%)	222 (19,4%)	36 (10,6%)	36 (11,07%)
Inne (np. przekroczenie kryterium dochodowego, pobyt w Zakładzie Karnym, wyjazd do innego miasta)	186 (13%)	126 (11,1%)	49 (14,5%)	46 (14,16%)
OGÓŁEM:	1433 (100%)	1142 (100%)	339 (100%)	325 (100%)

Źródło: dokumentacja Centrów Pracy Socjalnej i Centrum Usług Społecznych

W 2011 r. głównym powodem odejścia z systemu klientów CPS było usamodzielnienie (25%), w 2010 r. przeważającym powodem opuszczenia systemu było zaprzestanie współpracy (27,6%).

Osoby bezdomne najczęściej nie wyrażają zgody na współpracę (52,9%), podobnie jak w roku 2010, co jest jednoznaczne z rezygnacją z pomocy społecznej.

II POMOC ŚRODOWISKOWA W CENTRACH PRACY SOCJALNEJ

II.1 PRACA SOCJALNA, KONTRAKT SOCJALNY, KONFERENCJA GRUPY RODZINNEJ

Praca socjalna oparta na metodzie prowadzenia indywidualnych przypadków oraz pracy z grupą prowadzona była z 8 418 rodzinami, a pomoc udzielona wyłącznie w postaci pracy socjalnej w 2011 roku - z 1 607 rodzinami.

Kontrakt socjalny określający zasady współdziałania klienta z ośrodkiem pomocy i będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określając uprawnienia i zobowiązania stron umowy. Powody zawarcia kontraktów socjalnych w 2011 r.: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, Konferencja Grupy Rodziny, alkoholizm i inne uzależnienia, potrzeba ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu Zakładu Karnego, zagrożenie bezdomnością, przemoc.

Praca metodą Konferencji Grupy Rodzinnej uwzględnia pracę z jak największą liczbą członków rodziny (rodziców, dziadków, kuzynów) i osób bliskich (przyjaciele, zaprzyjaźnieni sąsiedzi itp.), w celu rozwiązania sytuacji problemowej. Skuteczna pracę tą metodą podjęto z 7 rodzinami.

II.2 POMOC FINANSOWA DLA OSÓB I RODZIN

(Źródło: MPiPS za 2010r. i 2011 r.)

Świadczenia pieniężne w ramach zadań zleconych i zadań własnych przyznano 7 444 osobom.

Tabela: Pomoc finansowa dla osób i rodzin w latach 2010-11

FORMY POMOCY FINANSOWEJ		2010 r.	2011 r.
ZASIŁKI STAŁE	Liczba rodzin	2 656	2 757
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	2 688	2 787
	Kwota w zł	10 103 347	10 717 539
ZASIŁKI OKRESOWE	Liczba rodzin	1 696	1 320
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	1 705	1 328
	Kwota w zł	1 475 628	1 073 081
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	Liczba rodzin	31	28
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	31	28
	Kwota w zł	20 340	23 811
INNE ZASIŁKI CELOWE	Liczba rodzin	6 305	6 298
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	6 376	6 397
	Kwota w zł	4 038 142	5 046 649

Liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe jest zbliżona do wartości z 2010 r., natomiast wzrosła liczba osób, którym przyznano zasiłek stały o 3,5 % . Zasiłek stały otrzymują zgodnie z przepisami osoby posiadające stosowne orzeczenie o niepełnosprawności i spełniające określone ustawowo kryteria społeczno - dochodowe. Ilość realizowanych przez MOPS w Gdańsku zasiłków stałych jest pochodną liczby wydawanych orzeczeń przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Suma wszystkich rodzajów zasiłków w 2010 r. wynosiła 15.637.457 zł, a w 2011 r. – 16.861.080 zł.

W 2011 roku po raz pierwszy przyznano wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki dla 13 osób w kwocie 35 646 zł zgodnie z postanowieniem sądu.

II.3 POMOC NIEFINANSOWA DLA OSÓB I RODZIN

(Źródło: MPiPS za 2010 i 2011 r.)

Tabela: Pomoc niefinansowa dla osób i rodzin w latach 2010-11

FORMY POMOCY NIEFINANSOWEJ		2010 r.	2011 r.
SCHRONIENIE	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc	743	711
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	743	798
	Kwota w zł	5 009 228	4 391 891
POSIŁEK	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc	1 633	1 295
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	2 566	2 608
	Kwota w zł	922 515	1 007 675
USŁUGI OPIEKUŃCZE	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc	1 040	1 044
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	1 054	1 052
	Kwota w zł	2 686 174	2 687 764

USŁUGI OPIEKUNCZE SPECJALISTYCZNE	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc	120	151
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	124	155
	Kwota w zł	841 674	984 308
SPRAWIENIE POGRZEBU	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	179	246
	Kwota w zł	348 227	457 186
SKŁADKI ZDROWOTNE ZA OSOBY POBIERAJĄCE ZASIŁEK STAŁY	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	2 461	2 580
	Kwota w zł	853 903	906 434
SKŁADKI ZDROWOTNE ZA OSOBY OBJĘTE INDYWIDUALNYM ZATRUDNIENIEM W CIS	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	61	58
	Kwota w zł	10 129	10 398
INTERWENCJA KRYZYSOWA	Liczba rodzin objętych pomocą	35	138

II.4 PORADNICTWO REZALIZOWANE W CENTRACH PRACY SOCJALNEJ

Tabela: Liczba porad / konsultacji w CPS-ach w 2011 r.

Typ poradnictwa	Pedagogiczne	Prawne	Psychologiczne
Liczba porad / konsultacji	681	1 333	493

(Źródło: dokumentacja Centrum Rozwoju, Dział Komunikacji i Obsługi Prawnej)

Poradnictwo pedagogiczne

Efektom reorganizacji Ośrodka było wprowadzenie zmiany dotyczącej prowadzenia poradnictwa pedagogicznego. Obecnie poradnictwo realizowane jest w powiązaniu z pracą socjalną przez pracownika socjalnego z wykształceniem wyższym pedagogicznym na terenie macierzystego Centrum Pracy Socjalnej i wobec klientów korzystających z pomocy Działu ds. Bezdomnych. Klienci korzystali również z poradnictwa pedagogicznego w szkołach i poradni rodzinnej.

Porady pedagogiczne udzielano głównie z powodu: bezradności i zaniedbania w opiece nad dziećmi, problemów wychowawczych i edukacyjnych, przemocy w rodzinie, chorób psychicznych, niepełnosprawności dziecka, zaburzeń w zachowaniu, problemów alkoholowych w rodzinie, w środowisku małych dzieci, demoralizacji małych dzieci, udzielenia pomocy rodzinom adopcyjnym.

Poradnictwo prawne

Realizowane jest przez 5 konsultantów prawników bezpośrednio w Centrach Pracy Socjalnej, Dziale ds. Osób Bezdomnych, Dziale ds. Osób Niepełnosprawnych zgodnie z harmonogramem pracy wobec klientów i pracowników MOPS. Porady prawne w ramach pomocy społecznej udzielono zarówno klientom MOPS – 384 jak i pracownikom MOPS – 949

Najczęstsze powody korzystania z poradnictwa prawnego obejmują zagadnienia: prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa zabezpieczenia społecznego, prawa lokalnego, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Poradnictwo psychologiczne

Realizowane przez 4 konsultantów psychologów bezpośrednio w Centrach Pracy Socjalnej wg harmonogramu pracy, jak i w środowisku klientów; konsultacje udzielane były również pracownikom MOPS. Najczęstsze powody korzystania z poradnictwa specjalistycznego:

- ✓ choroby psychiczne – 133,
- ✓ niepełnosprawność – 129,

- ✓ sprawy opiekuńczo-wychowawcze – 127,
- ✓ inne – 104.

II.5 DZIAŁANIA ORGANIZATORÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

(źródło: dokumentacja Centrum Rozwoju, CPS 1,2,3,4,5,6,7,8)

Praca socjalna zakłada, że oprócz pracy z indywidualnym przypadkiem oraz pracy z grupą osób borykających się z określonymi trudnościami stosowana jest także metoda organizowania społeczności lokalnej adresowana do ogółu członków danej społeczności. Zintegrowane działania z instytucjami, organizacjami samorządowymi i.in. odgrywa niebagatelną rolę w organizowaniu społeczności lokalnej przy maksymalnym wykorzystaniu narzędzi i zasobów Ośrodka.

Projekty organizatorów społeczności lokalnej i pracowników socjalnych adresowane były do seniorów, młodzieży, dzieci, kobiet biernych zawodowo oraz lokalnej społeczności dzielnic Gdańska.

Zrealizowano następujące projekty:

1. Projekt „Dzień Seniora” skierowany do seniorów z dzielnicy Dolny Wrzeszcz i Zaspą realizowany razem z dziećmi ze Szkoły Podstawowej nr 24.
2. Wigilia dla dzieci klientów MOPS zorganizowana przy współpracy z II Liceum Ogólnokształcącym.
3. Projekt „Święta na morzu” – 10 – dniowy rejs żaglowcem Pogoria skierowany do młodzieży w wieku 16 – 19 lat z terenu Centrum Pracy Socjalnej 2 (Brzeźno, Nowy Port, Brzeźno, Młyniska), sponsorowany przez Stowarzyszenie STAP.
4. Spotkania z koalicją SIL Orunia, podczas których zorganizowano wspólnie spotkanie z Panią Minister K. Hall na temat edukacji w kontekście pomocy społecznej.
5. Festyn zimowy dla społeczności dzielnicy Orunia we współpracy z Gdańską Fundacją Innowacji Społecznej.
6. Projekt „Jesionowa” dla społeczności z ul. Jesionowej we Wrzeszczu, inicjowanie spotkań z przedstawicielami Policji i Straży Miejskiej, zorganizowanie zabawy dla dzieci w partnerstwie ze świetlicą Caritas, wspieranie lokalnych działaczek i aktywizowanie do wspólnych działań.
7. Happening pt. „Sadźmy drzewa” oraz udział w szkoleniu przygotowującym do złożenia wniosku o dofinansowanie działań na rzecz ul. Jesionowej.
8. Projekt „Lokalny system wsparcia dla seniorów – mieszkańców dzielnicy Wrzeszcz” oparty na powołaniu partnerstwa w celu skoordynowania działań na rzecz wrzeszczańskich seniorów.
9. Spotkania z Radami dzielnic i osiedli w celu wymiany doświadczeń i ustaleniu wspólnych inicjatyw.
10. Zabawa mikołajkowa dla dzieci z osiedla Żabianka w Klubie Osiedlowym Feluka we współpracy z kierownikiem Klubu.
11. W ramach projektu „Rewitalizacja Letnicy”:
  - Klub Aktywnych Kobiet dla pań biernych zawodowo, możliwość poszerzenia wiedzy z zakresu ekonomii społecznej, w tym spółdzielczości socjalnej,
  - NUDO –zajęcia lingwistyczno – taneczne przeznaczone dla dzieci (zajęcia szczudlarskie, taneczne i teatralne).
12. W ramach projektu „Rewitalizacja Dolnego Wrzeszcza” Klub Młodego Wrzeszczaka zorganizował zajęcia siatkówki dla młodzieży, które skoordynowane były przez Pracownika OSL.

III WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

III.1 RODZINY ZASTĘPCZE, ZAWODOWE RODZINY ZASTĘPCZE

(Źródło: Centrum wspierania Rodziny 2010 - 2011r.)

Realizacja zadań wobec rodzin zastępczych obejmowała różne formy wsparcia i zgodnie z ustawą o pomocy społecznej dotyczyła prowadzenia szkoleń, udzielania poradnictwa oraz prowadzenia terapii rodzinnej, pracy w środowisku z rodzinami zastępczymi i interwencji pracowników z powodu problemów opiekuńczo – wychowawczych, odbioru dziecka ze środowiska i innych powodów wymagających udzielenia natychmiastowej pomocy.

Tabela: Rodziny zastępcze w Gdańsku

WYSZCZEGÓLNIENIE		2010 r.	2011 r.
OGÓŁEM	Liczba rodzin	438	451
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	630	638
	Kwota w zł	4 773 982	5 179 604
RODZINY SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM	Liczba rodzin	350	359
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	440	453
	Kwota w zł	2 942 558	3 020 797
RODZINY NIESPOKREWNIONE Z DZIECKIEM	Liczba rodzin	57	58
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	68	64
	Kwota w zł	532 547	576 453
ZAWODOWE NIEZPOKREWNIONE Z DZIECKIEM	Liczba rodzin	31	37
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	122	129
	Kwota w zł	1 198 877	1 582 354
SPECJALISTYCZNE	Liczba rodzin	12	14
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	34	42
	Kwota w zł	402 792	593 111
O CHARAKTERZE POGOTOWIA RODZINNEGO	Liczba rodzin	11	13
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	74	73
	Kwota w zł	590 979	694 058
WIELODZIELNE	Liczba rodzin	8	11
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	14	17
	Kwota w zł	205 106	295 185

W 2011 roku funkcjonowało 451 rodzin zastępczych, o 13 więcej niż w roku poprzednim, w tym nowych: 9 spokrewnionych z dzieckiem, 1 niespokrewniona z dzieckiem, 6 zawodowych.

14 rodzin zastępczych skorzystało z terapii rodzinnej (5 rodzin więcej niż w 2010 r.). Grupa 109 nowych dzieci znalazła opiekę w rodzinie zastępczej (o 8 więcej niż w 2010 r.). 175 dzieci z Gdańska umieszczono decyzją Sądu w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (wzrost o 38 dzieci).

Zmniejszyła się natomiast liczba interwencji w środowisku z 72 na 15 (80% mniej), a także liczba powodów pozbawienia opieki rodzicielskiej ze 101 na 62 (38,6% przypadków mniej), które spowodowałyby sieroctwo biologiczne i społeczne. Spadła również liczba skierowań funkcjonujących rodzin zastępczych na szkolenia do ośrodków adopcyjno – opiekuńczych z 72 na 46 (spadek o 26 skierowań) m.in. z powodu zmniejszonej liczby rodzin zgłaszających trudności w sprawowaniu opieki nad dzieckiem z 77 na 14 (spadek o 63 rodzin).

Tabela Powody opuszczenia rodziny zastępczej przez dziecko w 2010 - 2011 r.

Lp.	Powody opuszczenia rodziny zastępczej przez dziecko	Liczba dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą		Liczba rodzin zastępczych			
				Ogółem		w tym zastępczych rodzin zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem)*	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
1.	Powrót do rodziny naturalnej	20	18	12	8	8	5
2.	Umieszczenie w innej rodzinie zastępczej	9	12	6	5	4	4
3.	Umieszczenie w placówce opiekuńczo - wychowawczej	6	5	6	3	2	2
4.	Przejęcie do rodziny adopcyjnej	29	38	17	10	14	8
5.	usamodzielnienie	24	28	24	20	0	0
6.	Inne (wymień jakie):	3	0	2	0	2	0
	- umieszczenie w DPS	2	0	1	0	1	0
	- umieszczenie w hspicjum	1	0	1	0	1	0
7.	Rodzina wyprowadziła się do innego powiatu	5	2	5	2	0	2

Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny

*jedna rodzina zastępcza zawodowa liczona jest tylko raz w poszczególnych powodach.

W porównaniu z rokiem 2010, 9 dzieci więcej przeszło z rodzin zastępczych do rodzin adopcyjnych, nieznacznie natomiast zmniejszyła się liczba tych, które powróciły do rodziny naturalnej. Usamodzielniono się 28 dzieci, o 4 więcej niż w 2010 r. Spadła liczba tych, które opuściły rodzinę zastępczą z powodu przeprowadzenia się jej do innego powiatu, 12 dzieci umieszczono w innej rodzinie zastępczej - o 3 więcej niż w roku 2010.

III.2 PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE

(Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny, MPiPS)

Tabela Dane dot. placówek opiekuńczo –wychowawczych wsparcia dziennego w 2010 – 2011 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba dzieci, które korzystały z opieki	
		2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
OGÓŁEM		17	17	385	431	657	676
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO	Publiczne	2	2	124	124	175	167
	Niepubliczne	13	15	261	307	482	509

Źródło: MPiPS za 2010-2011 r.

W 2011 r. zadanie w zakresie dziennej opieki nad dziećmi (m.in. pomoc przy odrabianiu lekcji, możliwość zjedzenia posiłku) realizowały;

- 2 placówki publiczne tj. Ogniska Wychowawcze nr 1 i nr 3. Dysponowały 124 miejscami, z których skorzystało 167 dzieci, o 8 mniej niż w roku 2010.
- 15 placówek prowadzonych przez organizacje pozarządowe, w tym jedna świetlica dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. W 2011 r. przybyły 2 świetlice. Placówki dysponowały 307 miejscami i zabezpieczyły pobyt 509 dzieciom. Liczba miejsc zwiększyła się o 46 w stosunku do 2010 roku.

Tabela Dane dot. placówek opiekuńczo – wychowawczych całodobowych w latach 2010 - 11

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba dzieci, które korzystały z opieki	
		2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE DZIECIOM OPIEKĘ CAŁODOBOWĄ	Ogółem	16	17	301	305	463	455
	Publiczne	9	9	207	197	326	320
	Niepubliczne	7	8	94	108	137	135
PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO	Ogółem	7	7	53	53	55	61
	Publiczne	5	5	37	37	39	40
	Niepubliczne	2	2	16	16	16	21
PLACÓWKI WIELOFUNKCUJNE	Ogółem	2	1	76	54	185	145
	Publiczne	1	1	54	54	143	145
	Niepubliczne	1	0	22	0	42	0
PLACÓWKI SOCJALIZACYJNE	Ogółem	6	8	158	184	192	216
	Publiczne	3	3	116	106	144	135
	Niepubliczne	3	5	42	78	48	81
PLACÓWKI INTERWENCYJNE	Ogółem	1	1	14	14	31	33
	Publiczne	0	0	0	0	0	0
	Niepubliczne	1	1	14	14	31	33

Opiekę całodobową dla dzieci zapewniało 17 placówek różnego typu, tj. o jedna więcej niż w roku 2010.

- 9 placówek publicznych całodobowych dysponowało 197 miejscami, w których w ciągu całego roku zabezpieczono opiekę 320 dzieciom. Średni miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w placówkach mieścił się w granicach od 2.208 do 5 174 zł.
- 8 placówek prowadzonych przez organizacje pozarządowe dysponowało 108 miejscami, co oznacza, że w roku 2011 przybyła jedna placówka na 14 miejsc. Jedna placówka zmieniła typ z placówki wielofunkcyjnej na socjalizacyjną. Placówki zabezpieczyły opiekę 137 dzieciom, o 2 mniej niż w roku 2010. Średnioroczny koszt utrzymania dziecka wahała się w granicach 2 289 – 3 410 zł.

III.3 POROZUMIENIA ZAWARTE Z POWIATAMI

(Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny)

Miasta Gdańsk zawarło porozumienia z 46 powiatami z 11 województw. Na mocy postanowień sądu i tych porozumień, 175 dzieci z Gdańska zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów, o 38 więcej, niż w roku ubiegłym. 9 - cioro dzieci z innych powiatów trafiło do gdańskich placówek opiekuńczo – wychowawczych.

III.4 OŚRODKI ADOPCYJNO – OPIEKUŃCZE

(Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny, MPiPS)

Na terenie Gdańska funkcjonowały 3 ośrodki adopcyjno opiekuńcze, z których pomocy skorzystało 1467 osób z rodzin naturalnych, zastępczych i adopcyjnych, o 403 rodziny więcej niż w 2010 r. (MPiPS). W ośrodkach przeprowadzono 24 szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, 87 szkoleń dla kandydatów na rodziców adopcyjnych, udzielono 1225 porad rodzinnych, przeprowadzono 40 terapie rodzinne.

W 2011 r. gdańskie ośrodki adopcyjno – opiekuńcze zgłosiły do banku danych 1067 dzieci tj. o 739 więcej, niż w roku ubiegłym. Spadła natomiast liczba dzieci ze 163 w 2010 r. na 135 w 2011 r. zgłoszonych do umieszczenia w rodzinach zastępczych.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze zgłosiły do banku danych 87 dzieci (o 70 więcej, niż w 2010 r.) Wojewódzki Bank Danych prowadzony przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy na ul. Abrahama 12/14 zarejestrował 1092 dzieci oraz 14 kandydatów na rodziny adopcyjne.

III.5 USAMODZIELNIANIE WYCHOWANKÓW

Tabela Liczba wychowanków w różnych etapach usamodzielniania w 2010 - 2011 r.

Wychowankowie z:	Liczba wychowanków którzy rozpoczęli w 2011 r. proces usamodzielniania		Liczba wychowanków, którzy w 2011 r. kontynuowali proces usamodzielniania		Liczba wychowanków, którzy w 2011 r. zakończyli proces usamodzielniania	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
1. rodzin zastępczych	91	62	202	62	20	14
2. placówek opiekuńczo – wychowawczych	26	26	84	88	2	15
3. z pozostałych placówek (zakłady poprawcze, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy)	9	5	47	42	1	22
Razem	126	93	333	192	23	51

Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny

W 2011 r. 336 wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych i pozostałych placówek wzięło udział w procesie usamodzielniania . 93 z nich dopiero rozpoczęło usamodzielnianie, 192 kontynuowało je , a 51 zakończyło proces usamodzielniania.

Najliczniejszą grupę biorącą udział w procesie usamodzielniania stanowili wychowankowie rodzin zastępczych – 138 osób. Wychowankowie pozostałych placówek liczyli 69 osób. Placówki opiekuńczo – wychowawcze zgłosiły 129 uczestników usamodzielniania.

III.6 PORADNICTWO REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ

(Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny)

Poradnictwo rodzinne realizowane było w Dziale Pieczy Zastępczej oraz Poradni Rodzinnej mieszczącej się przy Kurii Gdańskiej, której pracownicy MOPS, prowadzą oprócz poradnictwa - również terapię rodzinną. Ogółem udzielono 1755 porad 1109 rodzinom/2513 osobom w tych rodzinach najczęściej w celu: projektowania planów rodziny po rozwodzie, udzielenia wsparcia po stracie bliskiej osoby, pracy, umiejętności radzenia sobie w rodzinie, z osobami z zaburzeniami emocjonalnymi, osobowościowymi, chorobą psychiczną, problemów cudzoziemców przebywających na terenie Polski oraz osób powracających po dłuższym pobycie poza krajem, radzenia sobie z uzależnieniem, udzielania wsparcia młodym małżeństwom oraz przeciwdziałania ingerencji osób trzecich w związek.

III.7 PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

Festyn „Podziel się domem” dotyczył profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych poprzez sport, aktywność plastyczną, twórczą i promowanie aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia. Adresatami były dzieci, w tym dzieci z rodzinami zastępczymi. W projekcie wzięło udział 400 odbiorców. **Festyn Profilaktyczno-Edukacyjny „Planeta Marzeń”** zorganizowany został w ramach obchodów 22 rocznicy uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka i objął działaniami 700 dzieci, m. in. z placówek opiekuńczo – wychowawczych (domów dziecka i świetlic), rodzin zastępczych, rodzin przebywających w placówkach dla osób bezdomnych oraz rodzin wielodzietnych.

III.8 KARTA DUŻEJ RODZINY

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, które posiadają Kartę Dużej Rodziny przyjętej Zarządzeniem Nr 2008/10 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 29 grudnia 2010 r. upoważniającą do darmowych przejazdów komunikacją miejską, mogły korzystać na jej podstawie z szeregu ulg, zniżek i darmowych wejściówek – m.in. do placówek miejskich - muzeów, instytucji kultury, ZOO.

W 2011 r. w ramach KDR zawieszono współpracę ze Studiem Filmowym Mirator, British Class Jeziorski Sp.J., Szkołą Języków Uniwersus Sp. z o. o., Loopy's World. Caritas, jak i osoby prywatne udzielały pomocy w zakresie dostaw żywności, środków czystości, artykułów szkolnych, odzieży.

III.9 PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

(Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny)

W 2011 roku utworzono w MOPS samodzielne stanowisko ds. interwencji kryzysowej, którego zadania w oparciu o ustawę pomocy społecznej dotyczą m.in. monitorowania realizacji Gdańskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010 – 2013 i inicjowania w budowaniu działań lokalnych na kolejne lata. Praca koordynatora dotyczyła:

- a) konsultacji merytorycznych z zakresu interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- b) koordynacji działań interwencyjnych podejmowanych przez pracowników socjalnych, również realizujących od 1.08.2011 r. dyżury interwencyjne po godzinach pracy i w dni wolne od pracy),
- c) opracowania i wdrożenia logistycznych działań na terenie miasta dotyczących realizacji procedury „Niebieska Karta” w ramach której wszczęto 54 Niebieskie Karty na podstawie nowo

- obowiązującego RRM. Wszystkich zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie było 235, wydano 185 skierowań do instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz 9 skierowań do GKRPA,
- d) współpracy z Centum Interwencji Kryzysowej, które przyjęło 4248 zgłoszeń pierwszorazowych, w tym od 905 osób z powodu przemocy w rodzinie. Udzielono całodobowego schronienia w hostelu, z którego skorzystało 71 osób, w tym 23 dzieci, 44 kobiety i 4 mężczyzn, udzielono poradnictwa psychologicznego dla 230 osób, poradnictwa prawnego dla 342 osób. Wsparciem objęto 905 osób pokrzywdzonych przestępstwem, oraz 60 osób stosujących przemoc.
- e) organizacji merytorycznej pracy Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego przez Prezydenta Miasta Gdańska- odbyło się 6 posiedzeń zespołu, 1 podzespołu w trakcie których podjęto 5 uchwał w formie rozstrzygnięć lub wniosków;
- f) współpracy Zespołów interdyscyplinarnych i Grup Roboczych, które w 2011 r. rozpoczęły praktyczną działalność . W ciągu roku utworzono 45 Grup Roboczych w ramach realizacji procedury „Niebieska Karta” oraz objęto 43 rodziny ich działaniami,
- g) profilaktyki przemocy w ramach której:
- ✓ przygotowano Gdański model przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zorganizowano konferencję prasową nt. podniesienia świadomości społecznej o zjawisku przemocy i stosowaniu „Niebieskiej Karty”. Opracowano i oddano do druku ulotki z informacjami o „Niebieskiej Karcie”, w dwóch formułach: jako poradnik dla gdańskich specjalistów oraz informacja dla mieszkańców Gdańska;
  - ✓ zorganizowano spotkania z dyrektorami gdańskich przedszkoli, szkół nt. procedury Niebieska Karta w celu włączenia obszaru edukacji w system pomocowy,
  - ✓ stworzono wewnętrzną sieć Koordynatorów Grup Roboczych jako specjalistów w komórkach merytorycznych w zakresie interwencji i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - ✓ koordynowano działania związane z „Tygodniem Pomocy Ofiarom Przestępstw”,
  - ✓ zorganizowano szkolenia nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla 224 pracowników,
  - ✓ zainicjowano uczestnictwo koordynatorów Grup Roboczych w superwizjach dot. interwencji i przemocy w rodzinie w Centrum Interwencji Kryzysowej.

III.10 WYPOCZYNEK LETNI DLA DZIECI

Tabela: Udział dzieci w formach wypoczynku letniego w 2010 - 2011 r.

Lp.	Nazwa wypoczynku letniego	Forma wypoczynku letniego	Organizator	Źródło finansowania	Kwota w zł	Liczba dzieci - uczestników wypoczynku letniego	
						2010	2011
1.	Kolonie letnie dla dzieci najuboższych	Kolonie letnie	Pomorski Kurator Oświaty (realizator Komenda Chorągwi Gdańskiej)	Pomorskie Kuratorium Oświaty	nieznana	10	8
2.	Kolonie letnie	Kolonie letnie	MOPS w Gdańsku (realizator Przedsiębiorstwo Turystyczno-Usługowe „Jędrus”)	GPPiRPA	120 000	271	200
				MOPS w Gdańsku	12 000		
3.	Rejs statkiem na Westerplatte	Rejs	MOPS w Gdańsku (realizator Żegluga Gdańska)	Związek Miast Nadwiślańskich	1 640	133	164
						414	372

Źródło: dokumentacja Centrum Wspierania Rodziny

III.11 DOŻYWIANIE

Tabela: Osoby korzystające z programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w 2010-2011 r.

ODBIORCY ŚWIADCZENIA		2010 r.	2011 r.
OGÓŁEM	Liczba osób	10 688	10 544
	w tym liczba osób korzystających z posiłku	2 504	2 536
DZIECI DO 7 ROKU ŻYCIA	Liczba osób	1 499	1 595
	w tym liczba osób korzystających z posiłku	341	483
UCZNIOWIE DO CZASU UKOŃCZENIA SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ	Liczba osób	2 655	2 551
	w tym liczba osób korzystających z posiłku	1 776	1 718
POZOSTAŁE OSOBY OTRZYMUJĄCE POMOC NA PODSTAWIE ART. 7 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ	Liczba osób	6 535	6 422
	w tym liczba osób korzystających z posiłku	387	338

Źródło: MPiPS 2010-2011 r.

W stosunku do 2010 r.:

- wzrosła liczba świadczeniobiorców w grupie dzieci do lat 7 o 96 osób,
- spadła liczba dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej o 104 osoby,
- spadła liczba dorosłych o 113 osób.

Tabela Realizacja programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania w 2010-2011 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		2010 r.	2011 r.
RZECZYWISTA LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM DOŻYWIANIA	Liczba rodzin	10 688	10 544
	Kwota w zł	5 132 834	5 495 260
OSOBY OBJĘTE POMOCĄ W FORMIE ZASIŁKU CELOWEGO I ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH	Liczba osób	9 940	9 845
	Kwota w zł	2 186 195	2 099 634
OSOBY OBJĘTE POMOCĄ W FORMIE POSIŁKU	Liczba osób	2 504	2 536
	Kwota w zł	902 939	994 926
REMONTY STOŁÓWEK W SZKOŁACH	Kwota w zł	2 043 700	4 705 225

Koszt realizacji rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w roku 2011 wzrósł o 7,1%. Główni Partnerzy MOPS przy realizacji zadania: Gdański Komitet Obywatelski, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Bank Żywności.

III.12 POMOC MIESZKANIOWA

Sprawozdanie obejmuje okres od 1 maja do 31 grudnia 2011 roku ponieważ Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska nr 331/11 z dnia 14 marca 2011 r. zadanie z zakresu przyznawania dodatków mieszkaniowych zostało przekazane z Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gdańsku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku od 01.05.2011r.

Z chwilą przejęcia przez MOPS tego zadania powstała również konieczność realizacji nowego zadania z tytułu „obniżek dochodowych”. W związku z tym od 01.05.2011 r. utworzono w poszczególnych dzielnicach miasta 8 przypisanych do CPS punktów przyjęcia wniosków (w Urzędzie Miejskim były 3 punkty przyjmujące tylko wnioski o dodatek mieszkaniowy).

Przeszkoleni pracownicy zostali zobowiązani do udzielania informacji oraz pomocy klientom składającym wnioski. Natomiast pełną realizacją obu zadań zajmuje się Dział Pomocy Mieszkaniowej.

W okresie 01.05 do 31.12.2011 r. przyjęto 7828 wniosków o dodatek mieszkaniowy tj. o 1660 więcej w stosunku do roku 2010.

Od 1 maja do 31 grudnia 2011r. wydano 8 703 decyzje w sprawie dodatku mieszkaniowego, w tym 7620 pozytywnych, 535 odmawiających przyznania prawa do dodatku mieszkaniowego, 109 wstrzymujących wypłatę dodatków mieszkaniowych w związku z nieregulowaniem na bieżąco opłat za mieszkanie oraz 439 decyzje inne (wygaśnięcia, uchYLENIA itp.).

Na skutek dokonanej weryfikacji przyjętych wniosków o dodatek mieszkaniowy, w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 320 wywiadów środowiskowych. W ich wyniku stwierdzono rażące dysproporcje pomiędzy deklarowanym dochodem, a faktycznym stanem majątkowym, odmowę złożenia oświadczenia majątkowego, faktyczna liczba osób wspólnie stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą była mniejsza niż wykazana w deklaracji o dochodach.

W tym okresie współpracowano z 2257 zarządcami i administratorami, którym przekazano dodatki mieszkaniowe. W tym czasie doszło 95 nowych zarządców. Co miesiąc do każdego zarządcy sporządzano i przesyłano raporty przekazywanych kwot dodatków mieszkaniowych.

DPM zweryfikował 5 536 przyjętych wniosków o obniżkę dochodową wyliczając % obniżki a , następnie przekazał Gdańskiemu Zarządowi Nieruchomości Komunalnej do ostatecznego podjęcia decyzji.

IV ŚWIADCZENIA RODZINNE

Dział Świadczeń Rodziny realizował zadania

a) finansowe, których ogólny koszt 61 410 677 zł obejmował wypłaty nw. świadczeń:

✓ zasiłki rodzinne	12 632 757 zł
✓ dodatki do zasiłków rodzinnych	9 813 113zł
✓ świadczenia opiekuńcze	23 129 025 zł
✓ składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne dla osób otrzymujących świadczenia rodzinne	1 308 668 zł
✓ fundusz alimentacyjny	13 736 274 zł
✓ zasiłki i stypendia szkolne	790 840 zł

b) niefinansowe dotyczyły:

✓ umarzania nienależnie pobranych świadczeń, w tym:	
✓ umorzenie należności 100 świadczeniobiorcom z podziałem na:	
○ umorzenie kwoty należności głównej w kwocie	141 396 zł
○ umorzenie odsetek ustawowych w kwocie	50 794 zł
✓ rozłożenie należności na raty 75 świadczeniobiorcom z podziałem na:	
○ należność główną w kwocie	148 984 zł
○ odsetki ustawowe w kwocie	45 888 zł

- ✓ podejmowania działań (określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) wobec 3 423 dłużników alimentacyjnych.
- ✓ przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych i środowiskowych, w tym:
- ✓ 282 skutecznie przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych, w których dłużnik złożył oświadczenie majątkowe,
- ✓ 3 wywiady środowiskowe przeprowadzone na wniosek organu dłużnika

Nienależnie pobrane świadczenia w 2011 r. dotyczyły 415 rodzin, które otrzymały decyzją administracyjną zasiłek rodzinny oraz 102 rodzin, które pobrały świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Należności te są dochodzone w trybie egzekucji w administracji.

V USŁUGI DIA SENIORÓW

V.1 USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, przygotowanie posiłku), opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są przyznawane osobom samotnym, które z powodu niepełnosprawności, chorób, wieku lub z innych przyczyn wymagają pomocy ze strony innych osób. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Tabela Usługi opiekuńcze w 2010 – 2011 r.

Lp.	Rodzaj usług	Liczba osób		Liczba rodzin	
		2010 rok	2011 rok	2010 rok	2011 rok
1.	Usługi opiekuńcze	1013	1027	1006	1024
2.	Usługi rehabilitacyjne	32	27	31	26
3.	Usługi specjalistyczne	124	153	121	150

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych

W stosunku do poprzedniego roku nastąpił wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zmalało natomiast zapotrzebowanie na usługi rehabilitacyjne.

V.2 PLACÓWKI WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO

W sytuacji, kiedy nie zachodzi konieczność zapewnienia całodobowej opieki pracownicy socjalni kierują swoich podopiecznych do placówek wsparcia środowiskowego, pełniących funkcję pomocy półstacjonarnej i służących utrzymaniu osób w środowisku zamieszkania.

Zadania ze środków przeznaczonych na pomoc i integrację społeczną realizowało 6 placówek.

Tabela: Placówki zapewniające opiekę dzienną osobom starszym

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba osób korzystających	
		2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE AKTYWNOŚĆ OSOBOM STARSZYM w tym:	Ogółem	6	6	233	233	262	273
	Publiczne	3	3	145	145	161	166
	Niepubliczne	3	3	88	88	101	107
DOMY DZIENNEJ POMOCY	Ogółem	5	5	208	208	236	247
	Publiczne	3	3	145	145	161	166
	Niepubliczne	2	2	63	63	75	81
KLUBY SAMPOMOCY	Niepubliczne	1	1	25	25	26	26

Wg stanu na dzień 31.12.2011 r. - 3 osoby oczekują na miejsce w placówkach wsparcia środowiskowego.

V.3 INSTYTUCJONALNE FORMY WSPARCIA

Instytucjonalną formę wsparcia pełnią Domy Pomocy Społecznej przeznaczone dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle, psychicznie chorych, dorosłych i dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie, które wymagają całodobowej opieki, a którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Domy pomocy społecznej oraz rodzinne domy pomocy zapewniają całodobową opiekę oraz zaspakajają niezbędne potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne. Z tej formy pomocy korzystało 615 klientów MOPS w 12 placówkach i w DPS na terenie innych powiatów:

Tabela: Placówki zapewniające opiekę całodobową osobom starszym i niepełnosprawnym.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba osób korzystających	
		2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE CAŁODOBOWĄ OPIEKĘ	Ogółem	12	12	514	514	640	615
	Publiczne	3	3	263	263	299	293
	Niepubliczne	9	9	251	251	341	322
RODZINNE DOMY POMOCY	Niepubliczne	4	4	27	27	50	34
OŚRODKI WSPARCIA	Niepubliczne	1	1	10	10	20	21
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB STARSZYCH SOMATYCZNIE CHORYCH	Ogółem	5	5	307	307	399	386
	Publiczne	2	2	151	151	186	179
	Niepubliczne	3	3	156	156	213	207
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	Ogółem	2	2	170	170	171	174
	Publiczne	1	1	112	112	113	114
	Niepubliczne	1	1	58	58	58	60

Dodatkowo zakontraktowano 142 miejsca w DPS-ach na terenach innych powiatów. Są to głównie miejsca przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, których w Gdańsku nie posiadamy. Koszt utrzymania 1 mieszkańca w DPS kształtował się w granicach od 1 803 zł do 3 010 zł.

V.4 USŁUGI ŚWIADCZONE NA RZECZ ŚRODOWISKA

Należy podkreślić, iż placówki instytucjonalne podejmowały dodatkowe działania na rzecz społeczności lokalnej. Prowadziły szereg akcji informacyjnych, profilaktyczno-edukacyjnych, integracyjnych, tworzyły politykę środowiskową ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki. W roku 2011 realizowano m.in.:

- udzielanie porad i informacji dla osób starszych i ich rodzin,
- festyny i imprezy okolicznościowe dla społeczności lokalnej,
- spotkania pokoleń: półkolonie dla dzieci, wizyty młodzieży, gościnne występy dla osób starszych,
- wyjścia do instytucji kulturalnych, wycieczki, imprezy muzyczne
- projekt pt. „Aktywni seniorzy” mający na celu uruchomienie działań samopomocowych,
- imprezę integracyjną pt. „Aktywny seniorze, pokaż co potrafisz”, której celem była wymiana artystyczno- kulturalna oraz integracja społeczna,
- działalność konsultacyjną Punktu Informacji i Wsparcia dla Osób z Chorobą Alzheimera.

V.5 PORADNICTWO DLA SENIORÓW

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców w 2011 roku w placówkach wsparcia środowiskowego i domach pomocy społecznej udzielano porad osobom i rodzinom mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Tabela Poradnictwo udzielone osobom i rodzinom w placówkach wsparcia środowiskowego i DPS.

Typ poradnictwa	Liczba osób		Liczba rodzin	
	2010	2011	2010	2011
prawne	15	9	15	1
pedagogiczne	0	29	0	17
psychologiczne	0	107	0	104
rodzinne	0	35	0	15

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych 2010- 2011

Najwięcej osób skorzystało z poradnictwa psychologicznego obejmującego procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Ponadto w 2011 r. pojawiło się zapotrzebowanie na poradnictwo pedagogiczne i rodzinne. Udzielano również informacji na temat przysługujących uprawnień i ulg oraz warunków bytowo – socjalnych dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych, z których skorzystało 625 osób.

V.6 WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA Z PODMIOTAMI NIEPUBLICZNYMI

W celu przeciwdziałania osamotnieniu i zagrożeniu marginalizacji społecznej osób starszych Ośrodek udzielał wsparcia funkcjonującym na terenie Gdańska Klubom Seniora współpracującym z organizacjami pozarządowymi.

VI USŁUGI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

VI.1 PLACÓWKI WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy przeznaczone są dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Mieszkania treningowe

Przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz umiarkowanymi zaburzeniami psychicznymi. W mieszkaniach treningowych przebywały na stałe cztery osoby, które uczyły się, jak samodzielności. Mieszkańcy lokalu treningowego objęci całodobową opieką nadzorującego i wspierającego ich trenera, który oceniał ich poziom usamodzielnienia.

Mieszkania chronione

Ta forma pomocy społecznej skierowana była do 11 osób niepełnosprawnych w 5 mieszkaniach chronionych, które potrzebowały wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagały usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. Rolę wspierającą pełnili specjaliści przygotowujący mieszkańców do prowadzenia samodzielnego życia.

Kluby Samopomocy

Adresowane do osób cierpiących na zaburzenia psychiczne mających problemy w powrocie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ruch samopomocy skierowany był w 2011 r. do 37 osób z zaburzeniami psychicznymi w 4 placówkach niepublicznych na terenie miasta Gdańska, w ramach którego uczestnicy Klubów rozwijali m. in. umiejętności sportowe, artystyczne, społeczne.

Tabela: Placówki wsparcia dla osób niepełnosprawnych

FORMY POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM		Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba osób korzystających	
		2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE OPIEKĘ OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM	Ogółem	18	18	246	256	325	316
	Publiczne	3	3	79	79	83	84
	Niepubliczne	15	15	167	177	242	232
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY	Ogółem	8	8	194	199	258	257
	Publiczne	3	3	79	79	83	84
	Niepubliczne	5	5	115	120	175	173
KLUBY SAMOPOMOCY	Niepubliczne	4	4	37	42	46	37
MIESZKANIA CHRONIONE	Niepubliczne	5	5	11	11	17	18
MIESZKANIA TRENINGOWE	Niepubliczne	1	1	4	4	4	4

VI.2 DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

Na wsparcie osób niepełnosprawnych ze środków PFRON przeznaczono w 2011 r. kwotę 4.819.040 zł. Pomoc ta dotyczyła:

- ✓ dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych: dofinansowanie otrzymało 262 osoby w tym 120 opiekunów - 199 551 zł,
- ✓ zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - 625 421 zł,
- ✓ dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się - 398 910 zł,
- ✓ zlecenia zadań fundacjom i organizacjom pozarządowym, na działania związane z prowadzeniem grupowych i indywidualnych zajęć usprawniających oraz organizowaniem, lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych - 295 650 zł,
- ✓ dofinansowania działalności 6 warsztatów terapii zajęciowej dla 227 uczestników - 3 299 508 zł.

VI.3 REHABILITACJA ZAWODOWA

Koordinacja zadania realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku. W ramach tego zadania dokonano:

- ✓ zwrotu kosztów wyposażenia 14 stanowisk pracy,
- ✓ zwrotu kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ zwrotu kosztów szkoleń organizowanych przez pracodawcę oraz kierownika PUP: 21 osób,
- ✓ dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego: 2 zawarte umowy,
- ✓ pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej: 23 zawarte umowy,
- ✓ zwrot kosztów na instrumenty i usługi rynku pracy: 12 osób.

VI.4 WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat stanowi wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Zajęcia w warsztacie prowadzone są zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii.

Warsztaty finansowane są w 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz 10% ze środków budżetu Miasta Gdańska.

Z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej skorzystało w 2011 r. 227 osób.

Tabela Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gdańsku

Warsztat Terapii Zajęciowej (nazwa, adres)	Liczba uczestników
WTZ Polskiego Towarzystwa Głuchoniewidomych ul. Bażyńskiego 32	20
Stowarzyszenie Rehabilitacji i Przedsiębiorczości Ul. Batorego 26	50
WTZ Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym ul. Tysiąclecia 24	55
WTZ Fundacji „Sprawni Inaczej” Niedźwiednik 41	42
WTZ POLWEST Uczniowska 33	35
WTZ „Bolek i Lolek” Kołobrzaska 57	25

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych

VI.5 GRANTY UDZIELANE Z BUDŻETU MIASTA GDAŃSKA

W 2011 r. przyznano dotacje organizacjom pozarządowym na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej mających na celu poprawę sytuacji osób z zaburzeniami psychicznymi, osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, osób w podeszłym wieku oraz członków ich rodzin w zakresie tworzenia warunków oparcia społecznego w środowisku. Podpisano 5 umów, wypłacono na łączną kwotę 27 600 zł.

Udzielono również dotacji na prowadzenie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego w wysokości 114 200 zł, z której skorzystały 284 osoby.

Ponadto udzielono dotacji na zadanie dot. zapewnienia asystenta osoby niepełnosprawnej w wysokości 70 000 zł, w ramach którego realizowana była pomoc dla osób niepełnosprawnych w dotarciu do placówek edukacyjnych, rehabilitacyjnych, placówek służby zdrowia, w załatwianiu spraw urzędowych w aktywnym udziale w życiu społecznym i kulturalnym. W 2011 r. z tej usługi skorzystało 61 osób.

VI.6 USŁUGI ŚWIADCZONE NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W 2011 r. realizowano wiele zadań, mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych oraz włączanie ich w środowisko, w tym m.in.:

- organizacja IX Edycja Festiwalu „Pozapozy”
- organizacja Miejskiej Dyskoteki z okazji Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej Intelakualnie ,
- prezentacje spektakli grupy teatralnej „Mimo To Pan Tego Nima” ,
- obsługa cateringowa imprez i konferencji przez grupę terapeutyczną „Apetyt” ,
- współrealizacja projektu „Aktywnym Łatwiej” z Gdańską Fundacją Integracji Społecznej,
- kontynuacja współpracy z BIZON-em w ramach zatrudnienia wspomagane (4 osoby).

W realizację tych zadań zaangażowanych było wiele organizacji pozarządowych oraz instytucji.

Tabela Zakres współpracy z podmiotami niepublicznymi w 2011 r.

Podmioty	Zakres współpracy, działania
Teatr Wybrzeże, Fundacja Oparcia Społecznego 'FOSA' Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Muzyczna	IX Festiwal „Pozapozy”
PZN, PZG, SPOA, PTSR, PSOUU, Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących 'Światło i Cienie', Fundacja 'MARCUS', Gdańskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, Gdańska Fundacja Terapii i Rozwoju, Stowarzyszenie 'Klub Przyjaciół Strzyży', Stowarzyszenie Rodzin Chorych na Zespół Marfana, Stowarzyszenie 'Nadzieja Dla Rodziny'	Spotkania z organizacjami pozarządowymi na temat ogłaszanych konkursów
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym w Gdańsku	Symposium 'Żyć Razem' Budowanie systemu wsparcia dla osób z autyzmem na przykładzie gminy Gdańsk – 10.12.2011r.

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych

VI.7 PORADNICTWO CENTRUM INFORMACJI I WSPARCIA

W 2011 roku wzrosło zapotrzebowanie na poradnictwo psychologiczne o 17%, natomiast zmalało na poradnictwo prawne o 25%. Dodatkowo w 2011 r. pojawiło się zapotrzebowanie na poradnictwo pedagogiczne.

Tabela Poradnictwo 2010-2011r.

Typ poradnictwa	Liczba porad		Liczba osób	
	2010	2011	2010	2011
Poradnictwo pedagogiczne	0	17	0	17
Poradnictwo psychologiczne	44	53	37	53
Poradnictwo prawne (konsultacje)	118	88	76	88
Poradnictwo rodzinne	10	0	26	0
informowanie o przysługujących ulgach i uprawnieniach	96	34	84	34
dot. prawa pracy, programów PFRON	349	29	327	19
Inne		53		53

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych

VII POMOC UDZIELANA OSOBOM BEZDOMNYM

VII.1 GŁÓWNE METODY PRACY

W 2011 r. w zakresie pracy z osobami bezdomnymi wykorzystanie takich metod pracy jak kontrakt socjalny oraz Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności przyczyniło się do usamodzielnienia 62 osób bezdomnych. Jednakże należy zauważyć w tej grupie klientów niechęć do współpracy oraz większego zaangażowania, niechęć do opuszczania schronisk, przez co kontakt z klientem jest utrudniony, a czasami i przerwany.

VII.2 ZAPEWNIENIE SCHRONIEŃ DLA BEZDOMNYCH OSÓB

Tabela Dane dot. zapewnienia schronien dla bezdomnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba placówek		Liczba miejsc		Liczba świadczeń	
	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.	2010 r.	2011 r.
PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE SCHRONIENIE OGÓŁEM	10	11	404	394	146 505	153 686
NOCLEGOWNIE DLA MĘŻCZYŹN	4	4	148	123	46 735	46 438
SCHRONISKA DLA MĘŻCZYŹN	2	2	110	120	44 173	49 051
DOMY DLA BEZDOMNYCH MĘŻCZYŹN I KOBIET NIEPEŁNOSPRAWNYCH	1	2	60	65	23 149	23 876
SCHRONISKA DLA KOBIET Z DZIEĆMI	3	3	86	86	32 448	34 321

Źródło: dokumentacja Centrum Usług Społecznych

Dodatkowo w centrum Gdańsku funkcjonuje ogrzewalnia dla osób bezdomnych na 40 miejsc.

VII.3 PORADNICTWO DLA OSÓB BEZDOMNYCH

Osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością udzielana jest pomoc psychologiczna w formie poradnictwa specjalistycznego, z której w 2011 r. skorzystało 41 osób. Razem udzielono 141 porad, a 16-stu pracownikom MOPS udzielono 120 konsultacji.

VII.4 DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Pracownicy Ośrodka systematycznie dążą, aby działania podejmowane w celu rozwiązywania problemu bezdomności w Gdańsku, opierały się na współpracy organizacji pozarządowych oraz instytucji samorządowych. Partnerstwo i współpraca:

- z Pomorskim Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności w zakresie cyklicznych badań socjodemograficznych - „Portret zbiorowości ludzi bezdomnych województwa pomorskiego” oraz w zakresie tworzenia pakietu modelowych usług kierowanych do osób bezdomnych, wdrażanych lokalnie w partnerstwach gminnych,
- ze służbami mundurowymi, Pogotowiem Socjalnym dla Osób Nietrzeźwych, placówkami dla osób bezdomnych na terenie Miasta Gdańska w zakresie projektu pilotażowego „Postępowanie z osobą nietrzeźwą przebywającą w miejscu niemieszkalnym w okresie zimowym” .

VIII POMOC CUDZOZIEMCOM, UCHODźCOM

W roku 2011 4 uchodźców z Gruzji i Białorusi zostało objętych Indywidualnym Programem Integracyjnym, w ramach którego otrzymywali świadczenie integracyjne, które ma na celu udzielenie wsparcia w początkowym okresie życia w Polsce.

W ramach pomocy uchodźcom MOPS współpracował z Wydziałem Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, nawiązywano również kontakty z Urzędem ds. Repatriacji i Cudzoziemców, Polską Akcją Humanitarną, Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, Międzynarodową Organizacją Migracyjną, Fundacją Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada.

Tabela Pomoc pieniężna przyznana uchodźcom w 2010 - 2011 roku:

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
2010	2	16	13 838
2011	4	29	22 106

Źródło: MPiPS

IX AKTYWIZACJA ZAWODOWA I REINTEGRACJA SPOŁECZNA

IX.1 PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Jedną z form aktywizacji klientów pomocy społecznej było angażowanie ich do prac społecznie użytecznych. MOPS zgłosił do Powiatowego Urzędu Pracy 829 osób do prac społecznie użytecznych, dla 8 osobom zapewnił miejsce w Ośrodku. Najczęściej wykonywane prace miały charakter porządkowo – gospodarczy.

IX.2 CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zakwalifikowali 143 osoby do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej. Z 70 osobami podpisano Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Uczestnicy CIS byli rekrutowani z następujących grup społecznych: osoby bezdomne, osoby uzależnione od alkoholu, osoby zwalniane z zakładów karnych, osoby niepełnosprawne, inni długotrwale bezrobotni, uzależnieni od narkotyków.

W CIS realizowane były programy reintegracji społecznej i zawodowej poprzez warsztaty: poligraficzno-introligatorski, kasjer-sprzedawca, remontowo-porządkowy, ekologiczno -użytkowy.

IX.3 CENTRUM TRENINGU UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH

Na mocy Zarządzenia Nr 1465/10 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 04 października 2010 r. powstał projekt pilotażowy Centrum Treningu Umiejętności Społecznych (CTUS). Adresatami projektu są osoby i rodziny zagrożone bezdomnością, wobec których zostanie zrealizowana eksmisja z zasobów mieszkaniowych Miasta Gdańska oraz skierowanie do pomieszczeń tymczasowych zgodnie z wyrokiem sądu. Od kwietnia 2011 r. rozpoczęto wzmożoną aktywizację i reintegrację społeczną, którą objętych zostało 30 rodzin w tym 35 osób zagrożonych bezdomnością, 14 rodzin w tym 2 osoby, wobec których została zrealizowana eksmisja do pomieszczeń tymczasowych zgodnie z nakazem sądu.

Do realizacji projektu przeznaczonych zostało 80 miejsc w 47 lokalach w budynku przy ulicy Wyzwolenia 48 w Nowym Porcie. Realizatorem projektu w drodze konkursu otwartego jest Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie.

Projekt dotowany został ze środków publicznych w kwocie 311 796 zł.

Wobec beneficjentów projektu stworzono kompleksowy system wsparcia realizowany w czterech obszarach – społecznym, zawodowym, edukacyjnym oraz zdrowotnym. Uczestnicy projektu zostali objęci indywidualną asystenturą, brali udział w grupowych treningach umiejętności społecznych, korzystali z konsultacji z doradcą zawodowym na miejscu, byli motywowani i brali aktywny udział w życiu społeczności Ośrodka.

IX.4 GDAŃSKI PROGRAM „MISJA PRZECIWKO EKSMISJI”

Uchwałą Nr LIII/1542/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2010 roku w sprawie przyjęcia „Gdańskiego Programu Rozwiązywania Problemu Bezdomności na 2011 rok”, podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie i koordynację Programu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Adresatem projektu były rodziny zagrożone utratą mieszkania z zasobów mieszkaniowych Miasta Gdańska. Działania obejmowały diagnozowanie sytuacji materialno-bytowej środowisk wskazanych przez GZNK oraz motywowanie rodzin zagrożonych bezdomnością przez asystentów rodziny do podejmowania starań o zachowanie prawa do mieszkania. W 2011 r. asystenci objęli 103 osoby działaniami motywującymi w celu zapobieżenia utracie mieszkania, w wyniku czego 20 osób/rodzin przeszło trening aktywizujący społecznie i zawodowo, 4 osoby podjęły czynności na rzecz zmniejszenia zadłużenia czynszowego oraz 87 osoby odpracowują zaległości.

X DZIAŁALNOŚĆ ROZWOJOWA OŚRODKA

X.1 ZAMÓWIENIA PUBLICZNE I ZADANIA ZLECANE

Współpraca z podmiotami niepublicznymi w ramach zlecenia zadań w 2011 roku.

- liczba podpisanych umów : 58 z liczbą organizacji pozarządowych: 38
- liczba realizowanych projektów: 137 z liczbą organizacji pozarządowych: 57
- środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu pomocy społecznej przez podmioty nie zaliczone do sektora finansów publicznych: 20 994 686 zł

Tabela Finansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym w latach 2010-11

ROZDZIAŁ	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 r.	2011 r.
85201	Placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego	942 772	1 103 839
	Placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniające opiekę całodobową	2 965 426	3 381 993
85202	Domy pomocy społecznej	5 970 119	6 499 822
85203	Ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby	706 220	759 810
	Ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych umysłowo i z zaburzeniami psychicznymi	1 741 430	2 138 825
85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	-	5 767
85220	Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	330 000	380 000
	Poradnia psychologiczna i rodzinna	33 330	90 000
	Poradnictwo	5 000	10 000
	Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	119 960	140 921
85226	Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	127 000	127 000
85228	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	921 483	1 068 983
85295	Zapewnienie schronienia dla bezdomnych	3 137 987	3 909 421
	Program pilotażowy "Domki na Sitowiu"	-	577 479
	Prowadzenie Centrum Treningu Usług Społecznych	110 570	311 796
	Posiłki dla potrzebujących	139 990	174 191
	Kluby seniora	8 700	9 874
	Dotacja na rozwój Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej	-	69 999
	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	60 000	95 766
85311	Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i organizacja balu Seniora	-	139 200
RAZEM:		17 319 987	20 994 686

Umowy z podmiotami niepublicznymi.

Tabela Liczba realizowanych w 2011 roku umów w ramach zlecenia zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom niepublicznym - w podziale na grupy odbiorców:

Grupy odbiorców	Bezrobotni	Niepełno - sprawni przewlekle chorzy	Osoby starsze	Bezdomni	Mieszkańcy Gdańska	Rodziny dysfunkcyjne	Osoby ubogie	Ogółem*
Rok 2011	1	74	15	16	137	33	23	137*

Źródło: dokumentacja Centrum Rozwoju

* niektóre umowy dotyczą kilku grup beneficjentów, więc kolumna „ogółem” nie stanowi sumy poszczególnych kolumn cząstkowych

Zamówienia publiczne

W 2011 r. podpisano 56 umów zawartych w trybie ustawy Prawo Zamówień Publicznych w drodze przetargu.

X.2 EKONOMIA SPOŁECZNA I WSPÓŁPRACA Z NGO, OSIEDLE „SITOWIE”

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej

Gdańska Spółdzielnia Socjalna jest pierwszą w Gdańsku utworzoną pod patronatem Prezydenta Lecha Wałęsy. Spółdzielnia socjalna realizuje zasadę „praca zamiast zasiłku”. Miasto wspiera rozwój spółdzielczości socjalnej, co rokuje dla niej ogromną szansę powodzenia.

Spółdzielnia socjalna rozwija różne formy działalności gospodarczej (np. produkcję wyrobów z drewna i tekstyliów, naprawę urządzeń, poligrafii, usługi remontowo-budowlane, usługi cateringowe, utrzymanie porządku, handlu i wielu innych). Zatrudnienie znajdują tu osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, m. in. niepełnosprawne, bezdomne, w tym matki samotnie wychowujące dzieci oraz długotrwale bezdomne. Spółdzielnia stanowi też rodzaj inkubatora dla kolejnych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej. Zamierzeniem jest, aby osoby w niej zatrudnione mogły stać się jej członkami lub założyć własną spółdzielnię socjalną. Następne spółdzielnie będą mogły być zakładane zarówno przez organizacje pozarządowe, jak i przez osoby fizyczne, a Gdańska Spółdzielnia Socjalna, jako inkubator, zapewni im pomoc prawną i organizacyjną.

Realizacja projektu „Osiedle Sitowie”

Rozwijanie nowatorskich form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest realizowane poprzez uruchomienie jednego z najbardziej innowacyjnych w skali kraju projektu „Osiedle Sitowie”. Jest to zespół, 7 jednorodzinnych domków z ogródkami, zaadaptowanych na potrzeby klientów, gdzie umożliwia się im usamodzielnienie się. Swoje miejsce na osiedlu znalazły bezdomne matki z dziećmi, osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby niepełnosprawne (łącznie 36 osób). Taka bezpośrednia praca sprzyja szybszemu usamodzielnieniu się tych osób. W ramach programu, rodziny muszą dbać o nieruchomość, uczyć się oszczędności i ponosić koszty eksploatacji. Wprowadzono zasadę kontraktowania - każdy z klientów podpisuje umowę, zobowiązując się do współdziałania. Ma to duże znaczenie, zwłaszcza u osób biernych i niezaradnych życiowo. Udział w projekcie „Osiedle Sitowie” jest „przedsiönkiem” Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej i etapem wdrażania do pracy w spółdzielni w ramach elastycznych form zatrudnienia. Koordynatorem realizacji zadania jest osoba zatrudniona w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

X.3 WOLONTARIAT

Liczba wolontariuszy, którzy współpracowali z MOPS w 2011 r. na podstawie umów – 133, w tym:

- Centrum Pracy Socjalnej 4 – 1 wolontariusz,
- Centrum Pracy Socjalnej 7 – 14 wolontariuszy,
- Dział Pieczy Zzastępczej (placówki w nadzorze) – 40 wolontariuszy,
- Dział ds. Osób Niepełnosprawnych (placówki w nadzorze) - 78 wolontariuszy

X.4 WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Cele współpracy

- 1) Poznanie innych systemów pomocy społecznej oraz upowszechnianie dorobku gdańskiego MOPS w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
- 2) Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między instytucjami i organizacjami, poszerzanie i umacnianie współpracy Ośrodka z zagranicznymi instytucjami i organizacjami.
- 3) Zwiększenie innowacyjności i profesjonalizacji usług świadczonych przez pracowników służb społecznych poprzez kreowanie nowych sposobów działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, a także standaryzacji podejmowanych przez nie działań.

Partnerzy

Tabela Partnerzy zagraniczni współpracujący z MOPS w Gdańsku

Nazwa partnera zagranicznego	Zakres współpracy
GEBEWO gGmbH - Opieka społeczna, Berlin	Organizacja i przeprowadzenie wizyty studyjnej organizacji niemieckiej w Gdańsku, aby umożliwić jej poznanie naszego systemu rozwiązywania problemu bezdomności oraz wymianę doświadczeń w zakresie prowadzenia pracy socjalnej. Spotkanie odbyło się w dniu 24 maja 2011
VAIKU DAILES GALERIJA V. Kudrikos g.7 66 264 Druskininkai Litwa-Letuva	Udział w wystawie twórczości plastycznej osób niepełnosprawnych „Nasza Galeria 2011” w Druskiennikach (Litwa). Wystawa ta odbywa się corocznie w Galerii Twórczości Plastycznej Dzieci, Młodzieży i Osób Niepełnosprawnych.
Deutsche Esperanto-Jugend C.V.	Organizacja i przeprowadzenie wizyty studyjnej grupy studentów niemieckich w Gdańsku, aby umożliwić jej poznanie naszego systemu rozwiązywania problemu bezdomności, przemocy w rodzinie oraz wymianę doświadczeń w zakresie prowadzenia pracy socjalnej. Spotkanie odbyło się w dniu 29.12.2011 w ramach Europejskiego Tygodnia Młodzieży.
EUROCITIES Rozwój Polityki Programowej Square de Meeûs 1 B-1000 Bruksela Belgia	Organizacja zrzesza samorzady 140 miast w 36 krajach, w tym 11 miast należących do Unii Metropolii Polskich. Misją EUROCITIES jest reprezentowanie wobec instytucji Unii Europejskiej interesów wielkich miast, a zwłaszcza działanie na rzecz stworzenia Europejskiej Polityki Miejskiej. EUROCITIES wspiera także współpracę i wymianę doświadczeń i dobrych wzorów pomiędzy miastami członkowskimi, głównie w zakresie rekomendowania kierunków prac legislacyjnych, tak by samorzady mogły łatwiej realizować cele UE na lokalnym poziomie.
THE SAIL TRAINING ASSOCIATION Poland	Zagraniczny rejs szkoleniowy na żaglowcu. Uczestnikami rejsu byli wytypowani podopieczni z CPS 2. Międzynarodowy rejs m.in. był nagrodą za aktywne uczestnictwo w zajęciach wychowawczych.

Źródło: dokumentacja Centrum Rozwoju

X.5 PROJEKTY

Współfinansowane ze środków krajowych

a) Projekt „Nowe Horyzonty”

Projekt realizowany przez MOPS w imieniu Miasta Gdańsk skierowany był do 21 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych i miał na celu uzyskanie przez nich dodatkowych umiejętności zawodowych, na uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej, podwyższenie standardu warunków mieszkaniowych, wzmocnienie poczucia własnej wartości.

W wyniku podjętych działań 3 wychowanków zdobyło prawo jazdy, wyposażono mieszkania 13 wychowankom Wartość projektu : 66 900,00 zł (dofinansowanie 50 000,00 zł – MPiPS)

b) Projekt „Od motywacji do aktywizacji”

W partnerstwie z Fundacją FOSA w ramach programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” przedsięwzięto działania wobec 15 pełnoletnich beneficjentów z zaburzeniami psychicznymi, z orzecznym stopniem niepełnosprawności mające na celu wzrost udziału w życiu społecznym i zawodowym. Innowacyjnym narzędziem pracy okazał się „Model motywowania osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia aktywności społecznej i zawodowej”, który przyczynił się do zrozumienia przez beneficjentów własnych problemów i pracy nad nimi oraz poprawy komunikacji z innymi osobami. Wartość projektu: 80 753,00 zł (w tym dofinansowanie z MPiPS: 64 500,00 zł)

Współfinansowane ze środków Unii Europejskiej

a) Projekt systemowy „Systematycznie do Celu” - edycja 2011

Projektem objęto 635 osób zagrożonych wykluczeniem społeczno - zawodowym w wieku aktywności zawodowej korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i sprawach opiekuńczo - wychowawczych, wielodzietności, ubóstwa, zagrożenia bezdomnością, bezdomności, uzależnienia od alkoholu, bezrobocia, bierności zawodowej, zagrożenia eksmisją i umieszczeniem dziecka w placówce albo rodzinie zastępczej, zaburzeń psychicznych, przemocy w rodzinie, opuszczenia placówki penitencjarnej lub objęcia dozorem kuratorskim ze względu na karalność.

Działania opierały się na aktywnej integracji, aktywizacji społecznej, zawodowej i zdrowotnej beneficjentów, umożliwiającej im podjęcie pracy, nauki, terapii, zakończenie szkolenia zawodowego, usamodzielnienie się.

b) Projekt „Aktywni w Sieci”

Zaingurowany w grudniu 2011 r. konferencją w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku, skierowany do 30 gospodarstw domowych spełniających kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej lub w ramach systemu świadczeń rodzinnych, w tym z osobami niepełnosprawnymi oraz do 6 rodzin korzystających z pomocy społecznej w celu zmniejszenia wykluczenia cyfrowego wśród osób zagrożonych marginalizacją cyfrową z terenu Gdańska. Beneficjenci zostaną objęci szkoleniami komputerowymi i w rezultacie otrzymają na

wyposażenie gospodarstw domowych sprzęt komputerowy z dostępem do szerokopasmowego Internetu.

c) Projekt „Mamo, Ty też możesz!”

Beneficjentkami są kobiety, samotnie wychowujące dziecko, zagrożone wykluczeniem społecznym; 30% uczestniczek to mieszkanki obszarów zdegradowanych.

Pomoc samotnym matkom udzielana jest w formie warsztatowej, treningowej i indywidualnej w zakresie doradztwa zawodowego, aktywnego poszukiwania pracy, treningu budżetowego, konsultacji prawnych i psychologicznych oraz kursu języka angielskiego w celu nabycia przez beneficjentki kompetencji zawodowych i motywacji do aktywnego poszukiwania pracy.

d) Projekt „Wektor Zmian – Koszaliński program wspierania wychodzenia z bezdomności”

Realizatorem projektu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie, partnerem zaś Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku, który pomaga przy opracowaniu modelu współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zmierzającemu do minimalizacji zjawisk problemowych w zakresie bezdomności.

e) Projekt „Gdański Model Ekonomii Społecznej”

Zadanie projektu, którego partnerem jest MOPS w Gdańsku, dotyczy stworzenia narzędzi ułatwiających rozwój ekonomii społecznej dzięki wypracowaniu partnerstwa społeczno – publicznego, tworzonego przez przedstawicieli administracji samorządowej i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ekonomii społecznej.

Dotychczas stworzono 4 grupy eksperckie (ds. prawa lokalnego, finansowania ES, inkubowania ES i upowszechniania ES). W następnym roku zaplanowano wdrożenie rekomendacji zmian prawa lokalnego w celu stworzenia optymalnego otoczenia, prawnego ułatwiającego „start” i funkcjonowanie podmiotom ekonomii społecznej oraz testowanie modelu poprzez zainicjowanie powstania i funkcjonowania 2 podmiotów ekonomii społecznej w Gdańsku.

Projekty inne

a) Festiwal „Pozapozy”

Skierowany do młodzieży niepełnosprawnej, mieszkańców i uczestników domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, a także członków organizacji pozarządowych, osób zajmujących się zarówno osobami niepełnosprawnymi oraz ich problemami z terenu całego kraju.

Podczas Festiwalu, na deskach Teatru Wybrzeże odbył się przegląd prac w 3 kategoriach: teatralna, muzyczna, plastyczna, który oceniało profesjonalne Jury. Uwieńczeniem Festiwalu było wręczenie nagród zwycięzcom oraz występ zaproszonej gwiazdy. W Festiwalu udział wzięło ponad 500 osób.

X.6 ROZWÓJ KADR OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Rekrutacja i służba przygotowawcza, ocena pracownicza

W roku 2011 przeprowadzono 47 rekrutacji, w wyniku których zatrudniono 85 osób.

Na stanowiskach urzędniczych zatrudniono 24 osoby, 17 z nich odbyło egzamin ze służby przygotowawczej i złożyło ślubowanie.

Ocena pracownicza - Ilość przeprowadzonych ocen dotyczyło 452 osób.

Szkolenia pracowników

Tabela Podnoszenie kwalifikacji w roku 2011

Lp.	Formy podnoszenia kwalifikacji	Rodzaj ukończonego procesu edukacji	Liczba pracowników
1.	Studia - magisterskie - licencjackie - podyplomowe	studia podyplomowe z organizacji pomocy społecznej	6
		inne studia podyplomowe, zgodne z zajmowanym stanowiskiem	5
		specjalizacja w zakresie pracy socjalnej	0
	Specjalizacje	studia wyższe (licencjat, mgr)	12
2.	szkolenia	Szkolenia zewnętrzne	424
		Szkolenia wewnętrzne	281

Źródło: dokumentacja Centrum Rozwoju

Szkoleniami objęto 445 pracowników, którzy skorzystali ze 188 szkoleń w tym: szkoleń płatnych 60, bezpłatnych 128. Liczba wykorzystanych miejsc szkoleniowych – 1942 (w tym bezpłatnych 1108, a płatnych 834). Łączny koszt szkoleń finansowanych ze źródeł MOPS - 80 208 zł. Tematy szkoleń obejmowały m.in.: przeciwdziałanie przemocy, interwencja kryzysowa, zarządzanie (ocena pracownicza), ekonomia społeczna, partnerstwo społeczne, księgowo-finansowe, projekty (pisanie, pozyskiwanie, rozliczanie), zespoły interdyscyplinarne, szkolenia komputerowe, praca z trudnym klientem, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, superwizja.

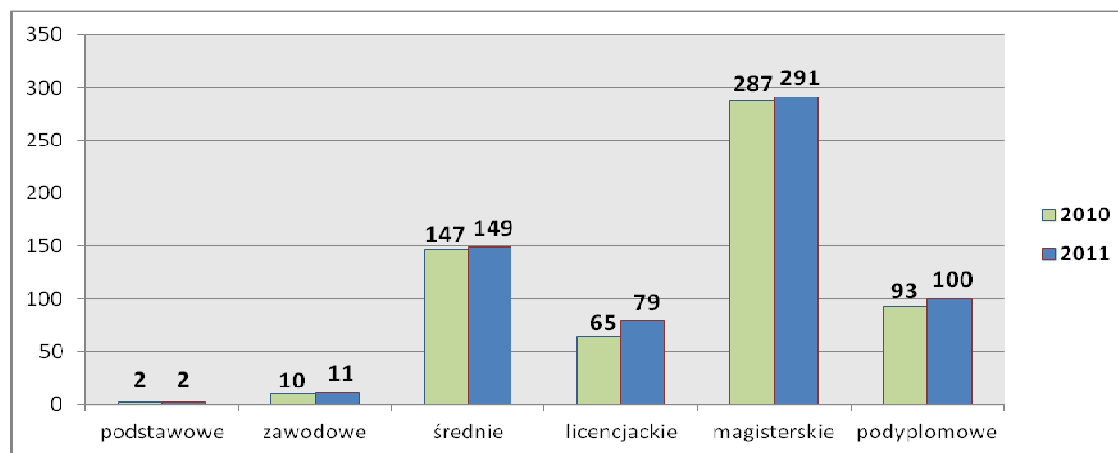
Doradztwo metodyczne

Doradztwem metodycznym objęto 123 pracowników w formie :

- ✓ konsultacji – 696
- ✓ grupy doradczej – 12
- ✓ zespołu interdyscyplinarnego – 9

Struktura wykształcenia pracowników MOPS

Wykres: Porównanie struktury wykształcenia pracowników MOPS – stan na dzień 31.XII.2010 r. i na dzień 31.12.2011 r.

Źródło: dokumentacja MOPS

Widoczna jest zmiana w strukturze wykształcenia i dotyczy wzrostu liczby pracowników posiadających licencjat o niespełna 18%, ukończone studia magisterskie o 1,4% oraz podyplomowe o 7 % w stosunku do roku ubiegłego.

X.7 STANDARYZACJA USŁUG

Katalog świadczeń oraz standardy usług wdrożone po reorganizacji w 2011 r.

W roku 2011 dokonano przeglądu sposobu realizacji świadczeń w placówkach dla osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci, osób bezdomnych – w oparciu o narzędzie badawcze (kwestionariusz). Analiza zebranego materiału pokazała, że wszystkie placówki (oprócz miejsc dla osób bezdomnych) świadczą usługi według standardów określonych w stosownych Rozporządzeniach.

Osoby pozostające bez pracy: kwalifikacja do programów i projektów - CIS, CTUS, Spółdzielnia Socjalna, Osiedle Sitowie, prace społeczno –użyteczne,

Osoby niepełnosprawne: przyznawanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacja do placówek, świadczenie usług w placówkach,

Osoby starsze: przyznawanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług i opiekuńczych, kwalifikacja do placówek całodobowego i dziennego pobytu, świadczenie usług w placówkach, zasady kwalifikacji do projektów

Rodziny z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których występuje przemoc: pomoc rodzinie w ramach procedury „Niebieska Karta”,

Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie: wdrożenie Ustawy z dn. 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X.8 ANALIZY SOCJOLOGICZNE

Tematyka badawcza przeprowadzonych analiz wynikała z założeń polityki społecznej Miasta Gdańska, jak i potrzeb wewnętrznych Ośrodka i dotyczyła następujących zagadnień

1) Diagnoza socjologiczna opracowana na potrzeby Miejskiego Programu Profilaktyczno – Ośłonowego: „Badanie potrzeb najemców oraz określenie przyczyn trudności w bieżącym

regulowaniu należności” . *Cel badawczy:* diagnoza potrzeb najemców mieszkań komunalnych oraz określenie przyczyn trudności w bieżącym regulowaniu należności. Na podstawie typologii rodzin i osób posiadających zaległości czynszowe zaproponowano działania osłonowo – profilaktyczne zmierzające do uregulowania sytuacji mieszkaniowej.

- 2) Diagnoza występowania przemocy wśród osób w wieku 60 lat i powyżej – klientów MOPS, której celem było określenie poziomu zagrożenia lub występowania przemocy domowej wśród osób w podeszłym wieku.

XI DZIAŁANIA W CELU POPRAWY WARUNKÓW PRACY W MOPS

Reorganizacja Ośrodka spowodowała zwiększenie nakładów pracy związanych z likwidacją i tworzeniem nowych siedzib na poziomie administracyjnym, inwestycyjnym, informatycznym i technicznym. W zakresie administracyjnym zabezpieczono stanowiska pracy w niezbędne wyposażenie, zadbano o konserwację i naprawę sprzętu biurowego oraz środków transportu, zorganizowano fachową i sprawną obsługę transportową podczas przeprowadzek. Zadbano o wyposażenie stanowisk pracy w sprzęt komputerowy i oprogramowanie oraz funkcjonowanie systemów informatycznych w nowych miejscach pracy.

XI.1 REMONTY PRZEPROWADZONE W 2011 r.:

- 1) remont pomieszczeń ul. Leczkowa 1a dla potrzeb komórek organizacyjnych MOPS,
- 2) remont pomieszczeń z ułożeniem instalacji logicznej w budynku przy ul. Dolnej 4 dla potrzeb CPS 8,
- 3) remont budynku przy ul. Solec 4 dla potrzeb Spółdzielni Socjalnej,
- 4) częściowy remont elewacji i instalacji wodno- kanalizacyjnej w budynku DDP i ŚDS przy ul. Wajdeloty 28 a.
- 5) remont dachu i ułożenia instalacji logicznej w budynku przy ul. Elbląskiej 66 dla potrzeb CPS 8.
- 6) remont dachu i węzła ciepłowniczego w budynku przy ul. Gustkowicza 13 , siedziba CPS 2
- 7) wykonanie izolacji węzła ciepłowniczego w budynku przy ul. Kisielewskiego 12
- 8) wymiana drzwi do sali obsługi klientów w siedzibie Działu Świadczeń Rodzinnych w budynku przy ul. Powstańców Warszawskich 25.

XI.2 INWESTYCJE REALIZOWANE W 2011 r.:

- 1) adaptacja i przebudowa budynku po byłym BOM przy ul. Lecha 1 dla potrzeb CPS 4 – I etap.
- 2) adaptacja i przebudowa budynku po byłym BOM przy ul. Modrzewskiego 2a dla potrzeb CPS 1 – I etap.
- 3) wykonanie projektu dobudowy windy, remontu dachu i przebudowy poddasza w budynku przy ul. Leczkowa 1a.

XII DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA I AUDYTOWA

XII.1 KONTROLE

Kontrole zewnętrzne merytoryczno - finansowe

W roku 2011 w MOPS organy nadzoru: Państwowa Inspekcja Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Wojewoda Pomorski, Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Urząd Pracy, Marszałek Województwa Pomorskiego przeprowadziły ogółem: 11 kontroli zewnętrznych, z tego:

- w jednostkach organizacyjnych Ośrodka: 4
- w jednostkach nadzorowanych: 7

W/w kontrole obejmowały następujący zakres tematyczny: kontrola sanitarna placówek, przestrzeganie procedur w placówkach wychowawczo – opiekuńczych, przestrzeganie przepisów BHP, przestrzeganie prawa pracy, realizacja standardów.

Kontrole wewnętrzne merytoryczno – finansowe

Przeprowadzono ogółem 64 kontrole :

- w jednostkach organizacyjnych Ośrodka: 5
- w jednostkach nadzorowanych: 7
- w podmiotach niepublicznych w zakresie realizacji umów: 52

Tematyka i problematyka zagadnień kontroli wewnętrznych w Ośrodku i jednostkach nadzorowanych dotyczyła: zapewnienia należytej opieki i wychowania oraz przestrzegania praw dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, kontroli finansowej, kontroli kompleksowej, kontroli stanu technicznego budynków.

Tematyka i problematyka zagadnień kontroli wewnętrznych przeprowadzonych w jednostkach spoza sektora finansów publicznych dotyczyła realizacji umów na zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej,

Wymierne efekty zaistniałe w wyniku kontroli w zakresie:

- a) organizacji pracy tj. poprawa jakości prowadzonej dokumentacji, zalecenia dotyczące przestrzegania przepisów prawa w szczególności ustawy o finansach publicznych, zalecenia dotyczące wypełniania sprawozdań finansowych oraz merytorycznych z wykonywanych zadań publicznych, poprawa współpracy placówek opiekuńczych z rodzinami biologicznymi dziecka
- b) efektywności świadczonych usług tj. systematyczne podnoszenie warunków socjalno bytowych mieszkańców schronisk dla bezdomnych, zalecenia dotyczące wyżywienia dzieci w placówkach opiekuńczych,

XII.2 AUDYTY WEWNĘTRZNE

W ciągu roku przeprowadzono 2 audyty: pierwszy na temat prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego, drugi dotyczył systemu interwencji kryzysowej w tym zapewnienie poradnictwa specjalistycznego i miejsc hostelowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Najważniejszym wynikiem przeprowadzonego zadania „Prowadzenie postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego” było uszczelnienie systemu wypłat świadczeń.

W wyniku przeprowadzonego zadania System Interwencji Kryzysowej wskazano usprawnienia w zakresie realizacji i rozliczania zadania prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej

XII.3 SKARGI I WNIOSKI, INTERWENCJE

Skargi ogółem: 22 w tym: zasadne: 6, niezasadne: 16 (w tym w trakcie prowadzenia kontroli skargowej wycofano 1 skargę)

Wnioski: Złożono jeden wniosek - Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw obywatelskich w sprawie rozważenia przesłanek zasadności udzielenia stosownej pomocy klientce, pomimo braku zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

Interwencje: Przyjęto ustnie do protokołu przez Dyrektora MOPS 31 interwencji w tym 1 zasadna, 29 niezasadnych, 1 interwencję wycofano, przyjęto ustnie do protokołu przez Prezydenta Miasta: 45 interwencji niezasadnych, niesiono 131 spraw interwencyjnych w tym: 11 zasadnych, 110 niezasadnych, 1 w toku, 9 przekazano wg właściwości.

XIII PROMOCJA OŚRODKA, WYRÓŻNIENIA, NAGRODY

XIII.1 DZIAŁANIA PROMOCYJNE I INFORMACYJNE OŚRODKA

Lp.	Kampanie informacyjne i akcje ośrodka	Opis działań
1.	Działania promocyjno-informacyjne związane z realizacją projektu „Mamo, Ty też możesz!”	realizowane zarówno na etapie rekrutacji uczestniczek projektu, jak i podczas jego realizacji. Na łamach prasy oraz regionalnych portali internetowych, ukazało się ok. 20 artykułów dot. realizacji projektu. Informacje dot. projektu przekazywane była za pośrednictwem TVP Gdańsk, lokalnych rozgłośni radiowych stron www.mops.gda.pl oraz www.gdansk.pl , a także wydawnictw przygotowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy (gazeta „Czas zmian”, materiały reklamowe w lokalnych mediach itp.).
2.	Działania promocyjno-informacyjne związane z realizacją projektu „Systematycznie do celu” –	Ukazało się ok. 25 artykułów dot. działań podjętych w ramach realizacji projektu „Systematycznie do celu”. Projekt promowany był również za pośrednictwem strony internetowej www.mops.gda.pl , podczas spotkań Prezydenta Miasta Gdańska z mieszkańcami poszczególnych dzielnic oraz podczas imprez i wydarzeń adresowanych do mieszkańców Gdańska.
3.	Działania promocyjno-informacyjne związane z realizacją projektu „Aktywni w sieci”	Działania podejmowane w ramach projektu zostały zaprezentowane podczas konferencji, która odbyła się 14 grudnia 2011 r. w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku. Ukazały się 4 artykuły prasowe dot. projektu, informacje o projekcie były również przekazywane również przez rozgłoszenie radiowe.
4.	Kampania informacyjna dot. zmian polityki mieszkaniowej	1 maja uruchomiona została specjalna infolinia, która obsługiwana była przez pracowników Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego, Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku. W okresie

	Gdańska	funkcjonowania infolinii (1.05 – 7.10) pracownicy ją obsługujący udzielili ponad 3 500 porad telefonicznych. Uruchomiona została również strona internetowa www.cwr.gda.pl , na której osoby zainteresowane mogły znaleźć informacje dot. funkcjonowania punktów przyjmowania wniosków, obniżek dochodowych, dodatków mieszkaniowych oraz innych form pomocy. Informacje dot. zmian polityki mieszkaniowej ukazywały się również na stronach www.mops.gda.pl oraz www.gdansk.pl oraz przekazywane były przez pracowników MOPS podczas spotkań z mieszkańcami, m. in. podczas Dnia Otwartego Urzędu oraz spotkań Prezydenta Miasta Gdańska z mieszkańcami poszczególnych dzielnic.
5.	Działania informacyjne związane ze zmianami organizacyjnymi w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gdańsku	Na łamach gazet i portali internetowych ukazało się ok. 15 artykułów dot. nowej rejonizacji i zakresu usług oferowanych w nowopowstałych Centrach Pracy Socjalnej. Informacje dot. nowej rejonizacji MOPS przekazywane były klientom Ośrodka przez pracowników socjalnych oraz podczas comiesięcznych spotkań Prezydenta Miasta Gdańska z mieszkańcami poszczególnych dzielnic.
6.	Kampania informacyjna dot. pomocy świadczonej na rzecz osób bezdomnych	W bieżącym roku, wspólnie z redakcją bezpłatnej gazety „Echo Miasta” przygotowaliśmy 4 stronicową wkładkę dot. pomocy Gdańska osobom bezdomnym. Informacje dot. pomocy świadczonej osobom bezdomnym ukazywały się na stronie internetowej MOPS, w serwisie www.gdansk.pl , w Magazynie Rady i Prezydenta Miasta Gdańska „Herold Gdański” oraz na łamach gazet i portali internetowych.
7.	Kampania informacyjna dot. modelowych rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinach	W ramach kampanii ukazało się ok. 10 artykułów prasowych. Informacje dot. gdańskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przekazywane były przez trójmiejskie rozgłośnie radiowe, a także za pośrednictwem przygotowanych ulotek (dla ofiar przemocy oraz dla specjalistów biorących udział w procesie obiegu Niebieskich Kart).

XIII.2 WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI

Dzięki wsparciu medialnemu radia, telewizji, prasy, Ośrodek realizował i promował ważne wydarzenia o znaczeniu lokalnym i miejskim. Głównymi partnerami medialnymi byli: Polska Dziennik Bałtycki, Gazeta Wyborcza, Fakt, Radio Gdańsk, Radio Plus, TVP Gdańsk, TVN.

W 2011 roku na łamach prasy i portali internetowych ukazało się ok. 250 artykułów dot. działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku. Artykuły dotyczyły głównie zagadnień związanych ze zmianą polityki mieszkaniowej Gdańska, reorganizacją Ośrodka, realizowanymi projektami unijnymi, przeciwdziałaniem przemocy, działań podejmowanych w poszczególnych dzielnicach oraz pomocy świadczonej na rzecz osób bezdomnych.

XIII.3 KONFERENCJE

Ośrodek zorganizował Konferencję inaugurującą realizację projektu „Aktywni w sieci”, podczas której, omówiony był także problem wykluczenia cyfrowego jako jedna z przyczyn marginalizacji społecznej, a także rola Internetu w kulturze i edukacji.

XIII.4 WYRÓŻNIENIA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdansk otrzymał **tytuł laureata i Złote Godło w prestiżowym konkursie Najwyższa Jakość Quality International 2011 w kategorii QI Order – zarządzanie najwyższej jakości**. Najwyższa Jakość Quality International 2011 to ogólnopolski program konkursowy, w którym nagradzane są instytucje, samorządy, producenci i usługodawcy, posiadający czytelną politykę jakości w odniesieniu do produktu, usługi lub systemu zarządzania, odznaczającego się szczególną dbałością o najwyższą jakość swoich usług i produktów. Organizatorem konkursu jest redakcja Forum Biznesu, a patronat nad nim objęło Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Klub Polskie Forum ISO 9000. Ośrodek został doceniony również za innowacyjne działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

XIV POTRZEBY OŚRODKA

Potrzeby Ośrodka wynikają z zapotrzebowania na nowe formy pracy i usługi specjalistyczne wobec narastającej liczby osób i rodzin z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawności i bezrobocia. I tak oczekuje się wzmożonej działalności w nw. tematach.

Aktywizacja społeczności lokalnej

Pracownicy socjalni, których rolą jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych winni dążyć ku temu, żeby zmienić „biernych podopiecznych” w aktywne, odpowiedzialne partnerów poprzez wykorzystanie ich potencjału i pobudzanie do świadczenia sobie wzajemnej pomocy, zachęcać do tworzenia inicjatyw obywatelskich, wskazywać grupy samopomocowe jako najlepszy sposób wsparcia dla osób znajdujących się w podobnym położeniu i przeżywających podobne problemy. Mobilizowanie mieszkańców poprzez inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich oraz promowanie działań wolontarystycznych wymaga doświadczenia w budowaniu relacji ze społecznością lokalną, ciągłej aktualizacji map zasobów i potrzeb w celu dostosowania do problemów występujących w środowisku; określenie deficytów, umiejętności wyszukiwania i aktywizowania liderów danej społeczności.

Zapotrzebowanie na Asystenta rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. umożliwia przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, który będzie prowadził pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Głównym zadaniem asystenta rodziny będzie opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z jej członkami i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

Zabezpieczenie miejsc dla osób bezdomnych z orzeczeniem niepełnosprawności i przewlekle chorych.

Na podstawie dokumentacji Działu ds. Osób Bezdomnych stwierdza się narastającą liczbę klientów z orzeczeniem niepełnosprawności, długotrwale i przewlekle chorych, którzy wymagają całodobowej, specjalistycznej opieki medycznej.

Pakiet usług dla starszych osób, w tym wymagających pomocy osób drugich wymaga utworzenia placówki o standardzie domu dla bezdomnych na terenie Miasta Gdańska. W tym celu niezbędne jest poparcie starań organizacji pozarządowych planujących jej utworzenie.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wzrasta liczba realizowanych usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pięć organizacji pozarządowych w drodze konkursu otwartego realizuje przyznane świadczenia klientom MOPS.

W związku z tym, że zwiększa się liczba klientów z autyzmem i upośledzeniem umysłowym, którzy wymagają tego rodzaju świadczeń, należy sygnalizować zapotrzebowanie na usługi opracowane specjalnie dla tych klientów.

Szkolenia w zakresie udzielania pomocy metodą kontraktu socjalnego.

Wzmacniania i rozszerzania wymaga stosowanie kontraktu socjalnego, który może być skuteczną i efektywną metodą rozwiązywania problemu klienta i rodziny. Jest to narzędzie tzw. małych kroków i prawidłowe jego zastosowanie powinno przynosić wymierne korzyści.

XV GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ OŚRODKA NA 2012 ROK

Kierunki działań wpisują się w Strategię Polityki Społecznej Miasta Gdańska na rok 2012 prowadzonej w odniesieniu do grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując program Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych główny nacisk kładzie na działania z obszarów:

- 1) Wspierania aktywności zawodowej i społecznej osób w trudnym położeniu poprzez:
  - ✓ wzmożoną aktywizację i reintegrację społeczną z zamiarem kształcenia umiejętności pozwalających na poprawę sytuacji klienta oraz na powrót do aktywnego życia w ramach projektu pilotażowego Centrum Treningu Umiejętności Społecznych,
  - ✓ kierowanie klientów do uczestnictwa w programach i projektach aktywnej integracji społeczno - zawodowej oferowanej przez MOPS oraz placówki dla osób bezdomnych,
  - ✓ kierowanie do prac społeczno- użytecznych,
  - ✓ rozwijanie form wsparcia w ramach projektu „Osiedle Sitowie” w celu jak najszybszego usamodzielniania beneficjentów,
  - ✓ aktywizację zawodową opartą na zatrudnieniu socjalnym (Centrum Integracji Społecznej, Gdańska Spółdzielnia Socjalna).
  - ✓ nawiązanie współpracy z zakładami pracy, które stworzyłyby warunki do nabycia nowych umiejętności zawodowych, a później zatrudniały klientów MOPS.
- 2) Przekształceń w systemie działań opiekuńczo – wychowawczych, socjalizacyjnych, w tym rodzinnych i zawodowych poprzez:
  - ✓ dostosowanie do zmian wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- ✓ przystępowanie do konkursów o finansowe wsparcie programów z zakresu opieki nad dzieckiem (szczególnie ze względu na możliwość realizacji nowatorskich form pracy z rodziną),
  - ✓ stworzenie warunków do powstania nowych rodzinnych form pieczy zastępczej,
  - ✓ kontynuację współpracy z przedstawicielami Sądu, Policji i Straży Miejskiej na bazie sprawnej komunikacji w celu skutecznego i efektywnego rozwiązywania trudnej sytuacji dzieci,
  - ✓ wspomagania funkcjonowania rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin wielodzietnych.
- 3) Wsparcia środowiskowego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym wymagających stałej pomocy ze strony innych osób poprzez:
- ✓ poszerzanie oferty specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi szczególnie dla osób z upośledzeniem umysłowym i autyzmem ze względu na zwiększenie przyznanych świadczeń dla tej grupy osób,
  - ✓ wdrożenie Programu Pomocy Osobom z Autyzmem i innymi zaburzeniami,
  - ✓ identyfikacja i dostosowanie zasobów Centrów Pracy Socjalnej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- 4) Działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy i realizacją procedury „Niebieskiej Karty” poprzez:
- ✓ wykorzystanie posiadanych narzędzi do sprawnej i skutecznej realizacji procesu interwencji pełnionych przez pracowników socjalnych, w szczególności związanej z odbiorem dziecka ze środowiska i zabezpieczenie właściwej opieki bliskiej rodziny lub rodzinnych form zastępczych,
  - ✓ prowadzenie dyżurów interwencyjnych całodobowych,
  - ✓ włączenie procesu działań interwencyjnych i postępowania przy realizacji procedury „Niebieska Karta” w System Zarządzania Jakością,
  - ✓ rozwój profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - ✓ doskonalenie pracy w zorganizowanej sieci koordynatorów Grup Roboczych.
- 5) Przeciwdziałania zagrożeniu bezdomnością z zamiarem:
- ✓ zintensyfikowania działań wspierających i osłonowych w miejscu zamieszkania,
  - ✓ prowadzenia mieszkań wspieranych i treningowych,
  - ✓ objęcia kontraktem osób zagrożonych utratą mieszkania w związku z powstaniem zaległości czynszowych,
  - ✓ dalszej współpracy z Urzędem Miejskim w zakresie realizacji Programu Osłonowego dla Najemców Lokali Komunalnych;
- 6) Rozszerzenie oferty usług dla osób z problemem alkoholowym z zastosowaniem:
- ✓ aktywizacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu poprzedzonej terapią odwykową i nabyciem umiejętności trzeźwego życia
  - ✓ utworzenia w Gdańsku skoordynowanego Centrum Usług Socjalnych dla Osób z Problemem Alkoholowym.
- 7) Wspierania działań środowisk lokalnych w budowaniu partnerstw na rzecz edukacji i reintegracji społecznej poprzez:
- ✓ pobudzanie aktywności lokalnej z zastosowaniem modelu diagnozowania środowiska,
  - ✓ wymianę zasobów i potrzeb w celu wypracowania standardu środowiskowej pracy socjalnej na rzecz edukacji i reintegracji społecznej,

- ✓ tworzenie sieci współpracy i lokalnych struktur wspierających rozwój społeczności lokalnej i jej zdolności do rozwiązywania problemów,
  - ✓ tworzenie środowiska zmiany i budowanie potencjału grup, jak i całej społeczności lokalnej.
- 8) Ekonomii społecznej poprzez:
- ✓ zorganizowanie Konferencji poświęconej Ekonomii Społecznej,
  - ✓ przystąpienie do konkursów ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski ze środków EFS w obszarze ekonomii społecznej,
  - ✓ współpracę z Urzędem Marszałkowskim w zakresie organizacji ogólnopolskich wizyt studyjnych dotyczących ekonomii społecznej,
  - ✓ inicjowanie działań zmierzających do powstania kolejnej spółdzielni socjalnej,
  - ✓ promocja ekonomii społecznej wśród pracowników socjalnych
- 9) Szkoleniowych i metodycznych:
- ✓ zidentyfikowanie obszarów tematycznych szkoleń, sklasyfikowanie ich i realizowanie wg priorytetów,
  - ✓ doradztwo metodyczne w zakresie umiejętności stosowania i wykorzystania narzędzi pracy,
  - ✓ stworzenie możliwości samodzielnego doskonalenia.
- 10) Nowelizacji Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

W obliczu zmieniającej się struktury klientów jako zbiorowości i rozpoznawanych potrzeb w zakresie pomocy społecznej Ośrodek staje przed koniecznością dalszej przebudowy form swojej działalności.

Przewiduje się stopniowe odchodzenie od kosztochłonnych wariantów pomocy społecznej na rzecz zróżnicowanych form wsparcia w postaci nie bezpośrednio pieniężnej, z wykorzystaniem rozwiązań niekonwencjonalnych, wielopłaszczyznowych, w których wydatną rolę do spełnienia będą miały środowiska lokalne, inspirowane przez specjalistów Ośrodka.

Ważnym etapem w osiągnięciu zamierzonego celu będzie wypracowanie nowych analitycznych narzędzi do bieżącego stosowania w pracy socjalnej i w formach jej organizacji a pozwalających w kompleksowy i mierzalny sposób rozpoznać kierunki zmian i stopień osiągniętych celów.

ZAŁĄCZNIKI

I. MAPA REJONIZACJI CENTRÓW PRACY SOCJALNEJ

2. PROJEKTY PLACÓWEK NADZOROWANYCH.